ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ
ДСА України

вул. Липська, 18/5, м. Київ, 00020, тел.: (044) 277-76-86, факс: (044) 277-76-11,
e-mail: inbox@court.gov.ua , web: http:// www.dsa.court.gov.ua, код ЄДРПОУ: 26255795

30.10.2025 № 6-21514/25

на № _____ від _____

Члену Рахункової палати
Кирилу КЛИМЕНКУ

Щодо надсилання письмових коментарів і застережень Державної судової адміністрації України до проєкту звіту про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему "Організаційне забезпечення діяльності органів судової влади"

Шановний Кириле Олеговичу!

За результатами розгляду листа Рахункової палати від 21.10.2025 № 02-3180 (вх. № 1-38235/25 від 22.10.2025) щодо надсилання проєкту звіту про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему "Організаційне забезпечення діяльності органів судової влади" ДСА України повідомляє.

Відповідно до частини третьої статті 35 Закону України від 02.07.2015 № 576-VIII "Про Рахункову палату" (зі змінами) ДСА України надсилає письмові коментарі і застереження до проєкту звіту Рахункової палати про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему "Організація забезпечення діяльності органів судової влади" та пропозиції до процедури обговорення проєкту звіту.

Додаток: на 60 арк. в 1 прим.

З повагою

Т. в. о. Голови **Максим ПАМПУРА**

Дмитро Пугач (044) 277 76 66
Олена Дейкало (044) 277-76-28

Коментарі і застереження Державної судової адміністрації України до проєкту Звіту Рахункової палати про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему "Організація забезпечення діяльності органів судової влади" та пропозиції до процедури обговорення проєкту Звіту.

№ з/п	Позиція Рахункової палати (положення проєкту Звіту)	Позиція ДСА України (коментарі і застереження до положень проєкту Звіту Рахункової палати)	Пропозиції ДСА України до процедури обговорення проєкту Звіту Рахункової палати
1	*2*	*3*	*4*
1.	**Сторінка 1 проєкту Звіту.** **Звіт Рахункової палати про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему "Організаційне забезпечення діяльності органів судової влади"**	Організаційне забезпечення діяльності органів судової влади відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" від 02.06.2016 №1402-VIII (скорочено – Закон 1402) здійснюють: 1) відповідно до частини першої статті 151 цього Закону: Державна судова адміністрація України, яка є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом; 2) відповідно до частини першої статті 155 цього Закону організаційне забезпечення роботи суду здійснює його апарат, який очолює керівник апарату; 3) відповідно до статті 1 Закону 1402: - судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними законом; - судову владу реалізовують судді та, у визначених законом випадках, присяжні шляхом здійснення правосуддя у рамках відповідних судових процедур. Отже, органами судової влади є суди і судді, які здійснюють правосуддя, тобто, розглядають судові справи. **Висновок:** "організаційне забезпечення діяльності органів судової влади" і "організаційне забезпечення роботи суду" – тотожні поняття. Водночас, слід зазначити, що згідно пункту 1.36 Плану	Для переконливості і точності результатів аудиту повинна бути охоплена не лише діяльність ДСА України, а й діяльність: 1) апаратів судів – як органів, що виконують тотожні завдання – організаційне забезпечення діяльності судів і суддів з метою створення належних умов для здійснення ними правосуддя; 2) Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України щодо вирішення питань кадрового забезпечення судів суддями, їх добору та кваліфікаційного оцінювання. Включити до предмету, об'єкту і результатів аудиту дослідження діяльності самих судів в особі їх апаратів щодо організаційного забезпечення

		роботи Рахункової палати, затвердженого рішенням Рахункової палати 19.12.2024 № 58-5 (зі змінами), а також враховуючи назву проєкту цього Звіту, його темою є: "Організаційне забезпечення діяльності органів судової влади". Проте, контрольною групою Рахункової палати у межах здійснення цього аудиту досліджувались як організаційне забезпечення діяльності органів судової влади та і їх фінансове забезпечення, що не відповідає завданню пункту 1.36 Плану роботи Рахункової палати, затвердженого рішенням Рахункової палати 19.12.2024 № 58-5 (зі змінами). Звертаємо увагу, згідно правових приписів частини першої статті 31 Закону України "Про Рахункову палату", підставою для здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) є план роботи Рахункової палати та підписане на виконання такого заходу членом Рахункової палати відповідне доручення. При цьому, мета і предмет здійснення заходу, зазначені у дорученні члена Рахункової палати, повинні відповідати завданню пункту 1.36 Плану роботи Рахункової палати, затвердженого рішенням Рахункової палати 19.12.2024 № 58-5 (зі змінами). Проте, мета і предмет здійснення заходу, зазначені у дорученні члена Рахункової палати, не відповідають завданню пункту 1.36 Плану роботи Рахункової палати, затвердженого рішенням Рахункової палати 19.12.2024 № 58-5 (зі змінами). Проєкт Звіту Рахункової палати свідчить про не виконання завдання пункту 1.36 Плану роботи Рахункової палати, затвердженого рішенням Рахункової палати 19.12.2024 № 58-5 (зі змінами) у повному обсязі у частині дослідження діяльності інших державних органів окрім ДСА України, що здійснюють організаційне забезпечення діяльності органів судової влади, а саме – діяльність апаратів судів, Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України. З метою виконання завдання пункту 1.36 Плану роботи	діяльності судів, а також дослідження діяльності Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України щодо вирішення питань кадрового забезпечення судів суддями, їх добору та кваліфікаційного оцінювання, тобто привести зміст аудиту у відповідність з темою аудиту.

		Рахункової палати, затвердженого рішенням Рахункової палати 19.12.2024 № 58-5 (зі змінами) у повному обсязі та складання Звіту Рахункової палати про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему "Організаційне забезпечення діяльності органів судової влади", контрольною групою Рахункової палати повинна бути охоплена не лише діяльність ДСА України, а й діяльність: 1) апаратів судів – як органів, що виконують тотожні завдання – організаційне забезпечення діяльності судів і суддів з метою створення належних умов для здійснення ними правосуддя; 2) Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України щодо вирішення питань кадрового забезпечення судів суддями, їх добору та кваліфікаційного оцінювання.	
2.	**Сторінка 3 проєкту Звіту.** **Вступне слово члена Рахункової палати:** "…Від ефективності діяльності ДСА України залежить функціонування судів, а відтак і рівень довіри суспільства до судової влади. Це перший аудит, який дозволив об'єктивно оцінити стан забезпечення всіх місцевих та апеляційних судів, виявити ключові проблеми, а також визначити напрями для покращення діяльності ДСА України."	Сумнівність цих тверджень в тому, що: **по-перше**, їх можна зрозуміти так, що неефективна діяльність ДСА виключає можливість функціонування судів взагалі, тобто суди просто припинять свою діяльність щодо розгляду судових справ, як єдиного способу здійснення правосуддя; **по-друге**, це далеко не перший такий аудит у практиці діяльності Рахункової палати за всі роки її існування. І всі аудити, яких було декілька десятків, були об'єктивними; **по-третє**, якщо темою аудиту була уся діяльність щодо організаційного забезпечення діяльності органів судової влади, а не лише діяльність ДСА України з цих питань, то чому у Звіті не відображена роль і місце апаратів судів і покращення організації їх діяльності з цих питань. Апарати судів навіть не згадуються серед уповноважених органів системи правосуддя, як органи, що здійснюють організаційне забезпечення роботи суду, і не наведені у розподілі повноважень на рис.1 стор. 7-8 Звіту. Крім того, у Звіті не згадується та не відображена роль і місце Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи	Вилучити сумнівні твердження або відкоригувати їх відповідним чином.

		суддів України стосовно вирішення питань одного з видів організаційного забезпечення судів, а саме - кадрового забезпечення судів суддями, їх добору та кваліфікаційного оцінювання. **Таким чином, у вступному слові члена Рахункової палати, яке відображає загальну ідею і спрямованість аудиту, його мету, містяться помилкові судження, які і ілюструють нерозуміння усіх проблем у сфері правосуддя і призводять до хибних, викривлених і некоректних висновків і оцінок.**	———————
3.	**Сторінка 4 "Резюме" проєкту Звіту.** Діяльність ДСА України у 2023 - 2024 роках не забезпечила ефективного функціонування системи організаційного (кадрового, матеріально-технічного) та фінансового забезпечення місцевих і апеляційних судів. Відсутність стратегічного бачення та чіткої вертикалі управління, дублювання функцій між ДСА України та ТУ ДСА України, різний підхід до планування потреб судів у регіонах і неналежна комунікація призвели до неузгодженості управлінських рішень, нерівномірного забезпечення судів ресурсами та затримок у реагування на їхні потреби. **Фінансове забезпечення.** Аналіз рівня задоволення потреб у бюджетних коштах ДСА України у період 2015-2026 років засвідчив наявність системної та тривалої проблеми хронічного недофінансування органів судової влади. Протягом зазначеного періоду, жодного разу не було досягнуто повного покриття	**1. До абзацу першого резюме (узагальнюючий висновок):** діяльність лише однієї ДСА України не могла забезпечити ефективного функціонування системи організаційного забезпечення місцевих і апеляційних судів, оскільки завдання здійснення такого забезпечення законом покладено також на апарати судів і їх керівників. При цьому, керівник апарату суду несе персональну відповідальність за належне організаційне забезпечення суду, суддів та судового процесу відповідно до частини третьої статті 155 Закону 1402. Він може бути звільнений за рішенням зборів суддів, які мають право заслуховувати звіт, відповідно до вимог статті 128 Закону 1402. Відповідно до статті 24 Закону 1402, контролювати діяльність апарату суду і його керівника має повноваження лише голова суду. Це його виключна компетенція. ДСА України і її територіальні управління такими повноваженнями не наділені. ДСА України і її територіальні управління здійснюють організаційне (кадрове, матеріально-технічне) та фінансове забезпечення лише в межах своїх повноважень. А повноваження ДСА України визначені не лише Законом, а й положенням про ДСА України, затвердженим Вищою радою правосуддя. Повну та об'єктивну картину ефективності діяльності ДСА України можна скласти лише після ґрунтовного дослідження стану реалізації усіх без винятку повноважень ДСА України, його територіальних управлінь, а стан організаційного забезпечення судів і його ефективність	Здійснити корегування узагальнюючого висновку (абзац перший резюме) і оцінки Рахункової палати щодо діяльності ДСА України з розмежуванням відповідальності за неефективність системи організаційного забезпечення між ДСА України, її територіальними управліннями та апаратами судів відповідно до повноважень кожного, встановлених Законом та Положеннями про ДСА України, її територіальні управління, положеннями про апарати судів.

	потреби у фінансуванні. Так, у 2023 році рівень забезпечення потреби у фінансуванні ДСА України, як головного розпорядника бюджетних коштів місцевих та апеляційних судів становив 51,4 відсотка, а у 2024 році – 57,7 відсотка. Водночас встановлено системні недоліки планування і розподілу бюджетних ресурсів, що призвели до низького рівня покриття потреб, нерівномірності фінансування, накопичення кредиторської заборгованості та повернення до бюджету неосвоєних коштів, навіть в умовах обмеженого фінансування. Зокрема, у 2023–2024 роках до державного бюджету було повернуто 972,0 млн. грн невикористаних відкритих асигнувань. **Кадрове забезпечення** Кадрове забезпечення судів у 2023 - 2024 роках залишалося недостатнім. Упродовж 2019 - 2024 років кількість вакантних посад в апаратах судів подвоїлася і на початок 2025 року перевищила 5 тис. що становило 18,2 відсотка штатної чисельності працівників апаратів судів. У 2023 році середній рівень плинності кадрів в апаратах місцевих загальних судів сягнув критичних 28,6 відс., у 2024 році становив 26 відс., що значно вище за цільовий індикатор плинності кадрів передбачений для посад державної	можна встановити лише після дослідження ще й роботи апаратів судів і реалізації їх повноважень, передбачених положеннями про апарати судів. Першопричинами того, що діяльність ДСА України не забезпечила ефективність системи організаційного та фінансового забезпечення діяльності судів, Рахункова палата визначила в узагальнюючому висновку "відсутність стратегічного бачення та чіткої вертикалі управління, дублювання функцій між ДСА України та ТУ ДСА України…". Така оцінка є сумнівною та некоректною з таких міркувань. Стратегічна місія і призначення ДСА України та її територіальних управлінь визначені Законом України "Про судоустрій і статус суддів". Зазначені положення Закону 1402 є визначальними для діяльності ДСА України, стратегічне бачення якої полягає в точному та неухильному виконанні приписів Закону та дотриманні його вимог. Якщо виходити із стратегічного бачення головного призначення ДСА України та її територіальних управлінь, то дублювання деяких їх функцій є не лише можливим, але й необхідним, виходячи з того, що і ДСА України і її територіальні управління, для виконання свого основного завдання – організаційного і фінансового забезпечення діяльності судів є по Закону розпорядниками бюджетних коштів – ДСА України – головний розпорядник бюджетних коштів, а територіальні управління – розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня – відносно місцевих судів у своїх регіонах. Такий статус вимагає однакових підходів та системи реалізації однакових або споріднених функцій кожного на своєму рівні щодо організації бюджетного процесу на кожній його стадії від бюджетного планування до складання звітності про виконання паспортів і кошторисів бюджетних програм. **2. Фінансове забезпечення (абзаци другий, третій та четвертий резюме).** Проблемами фінансового забезпечення у зазначеному розділі резюме визначені як зовнішні причини, що не залежать від	Здійснити відповідні корективи цього розділу резюме, забезпечити причинно-наслідковий зв'язок в оцінці

	служби (13 відсотків). Високий рівень вакантних посад та значна плинність серед працівників апаратів судів істотно обмежували ефективність функціонування судової системи. Це зумовило перевантаження діючих суддів, збільшення строків розгляду справ і накопичення нерозглянутих проваджень. Матеріально-технічне забезпечення ДСА України не володіла повною та достовірною інформацією в усіх істотних аспектах про реальні потреби місцевих та апеляційних судів по групах функціональних приміщень та про їхній стан. У 2023 - 2024 роках будівлі, в яких розміщувалися суди, відповідали державним будівельним нормам за площею на 44,5 відсотка і 52,2 відсотка відповідно, проте ДСА України не розробила планів поступового їх наближення до цих норм. Рівень забезпечення місцевих та апеляційних судів засобами інформатизації залишався середнім (70 - 90 відсотків). Крім того, значна частина техніки, що використовувалася в судах, була фізично і морально застарілою, а через недосконале планування бюджетних видатків та обмежене фінансове забезпечення закупівлі здійснювалися несвоєчасно. Так, станом на початок 2025 року підлягали списанню: 19,3 відсотків комп'ютерів, 22,6 відсотків серверів, 17,4 відсотків одиниць оргтехніки та 29,6 відсотків засобів фіксації.	діяльності ДСА України, так і внутрішні проблеми, які є недоліками в діяльності ДСА України. Зовнішня причина (вона ж є і суттєвим ризиком у майбутніх бюджетних періодах) – це системна та тривала проблема хронічного недофінансування органів судової влади, наслідком якої є недосягнення протягом 2015-2026 років повного покриття потреби у фінансуванні. Внутрішні проблеми – системні недоліки планування і розподілу бюджетних ресурсів з боку ДСА України, які призводять до тих же наслідків – не покриття потреби судів у бюджетних коштах. Тобто, за оцінкою Рахункової палати ДСА України відповідальна за те, що належно розрахована і заявлена у бюджетному запиті потреба не покривається фінансуванням. Така оцінка не ґрунтується на фактичному стані справ, а також суперечить попередньому твердженню про зовнішні причини – хронічне недофінансування. Причинно-наслідковий зв'язок між діяльністю ДСА України та викладений у цьому розділі резюме станом на справ відсутній, оскільки відсутні точність і переконливість висновків і оцінок, між якими відсутній взаємозв'язок. **3. Кадрове забезпечення (абзаци п'ятий і шостий резюме)** Викладений у цьому розділі фактичний стан справ взагалі не стосується безпосередньої діяльності ДСА України та її територіальних управлінь з цих питань у зв'язку з обмеженням їх повноважень у частині призначення, добору, кваліфікаційного оцінювання суддів та призначення працівників апаратів судів.	відображеного стану справ та викладених негативних наслідків, точність та переконливість висновків і оцінок. Зазначити, що головною причиною такого стану справ і одночасно суттєвим ризиком, що негативно впливатиме на кадрову ситуацію у судах у майбутньому є низький рівень оплати праці працівників апаратів судів і, як наслідок, низька мотивація до зайняття відповідних вакантних посад. Крім того, необхідно мати на увазі, що як зазначено у пункті 8 розділу II "Основні функції апарату суду" Типового

			положення про апарат суду, затвердженого наказом ДСА України від 08.02.2019 № 131 (зі змінами): "Відповідно до основних завдань, визначених Законом України "Про судоустрій і статус суддів", апарат суду: 24) забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної служби з питань управління персоналом апарату суду; 25) здійснює добір персоналу апарату суду, організовує роботу щодо його мотивації.
4.	**Сторінка 5 проєкту Звіту.** **Схема "Результати діяльності ДСА України"** Зліва такі індикатори (критерії) ефективності діяльності ДСА України як: - рівень задоволення потреби ДСА України в коштах; - врахування потреби місцевих та апеляційних судів в коштах; - обсяг видатків розвитку (за межами граничного обсягу); - залишки невикористаних асигнувань (млн. грн.) - відповідності нормам ДБН; - забезпечення засобами інформатизації. В правій частині схеми через стрілку від лівої частини схеми – результати,	У наведеній схемі відсутній причинно-наслідковий зв'язок між лівою і правою частинами, оскільки результативні показники здійснення суддями правосуддя безпосередньо залежать не від діяльності ДСА України і її територіальних управлінь, а від внутрішньої організації роботи суду і його апарату, адже наведені на схемі результативні показники є показниками затрат, продуктивності і якості паспорту бюджетної програми КПКВК 0501020, за якою фінансуються суди. Відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" і до Типового положення про апарат суду, забезпечення досягнення зазначених показників залежить від результатів діяльності апарату суду, голови суду і зборів суддів, а не від результатів діяльності ДСА України, як це зазначено на схемі. Зокрема, відповідно до пункту 8 розділу II Типового положення про апарат суду, більше половини з передбачених 53 функцій, покладених на апарат суду, відносяться безпосередньо до організації проведення судових засідань,	Вилучити схему з проєкту Звіту як таку, що не відповідає реальному стану справ, або відкоригувати її відповідно до безпосередньо встановлених фактів і обставин.

	отримані від реалізації індикаторів (критеріїв) діяльності ДСА України. Зокрема, наведені такі результативні показники: кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд; кількість розглянутих справ і матеріалів; кількість не розглянутих справ і матеріалів; кількість справі матеріалів, розгляд яких триває понад рік.	розгляду і вирішення судових справ і матеріалів. Відповідно до частини третьої статті 155 Закону 1402: "3. Керівник апарату суду несе персональну відповідальність за належне організаційне забезпечення суду, суддів та судового процесу, функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, інформує збори суддів про свою діяльність. Збори суддів можуть висловити недовіру керівнику апарату суду, що має наслідком звільнення його з посади.". Відповідно до пункту 3 частини першої статті 24 Закону 1402 Голова місцевого суду контролює ефективність діяльності апарату суду, погоджує призначення на посаду керівника апарату суду, заступника керівника апарату суду, а також вносить подання про застосування до керівника апарату суду, його заступника заохочення або накладення дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства. Відповідно до частини п'ятої статті 128 Закону 1402: "5. Збори суддів: 1) обговорюють питання щодо внутрішньої діяльності суду чи роботи конкретних суддів або працівників апарату суду та приймають з цих питань рішення, що є обов'язковими для суддів та працівників цього суду; 2) визначають спеціалізацію суддів з розгляду конкретних категорій справ; 3) визначають рівень навантаження на суддів відповідного суду з урахуванням виконання ними адміністративних або інших обов'язків; 4) заслуховують звіти суддів, які обіймають адміністративні посади в цьому суді, та керівника апарату суду.". Отже, схема є неточною і непереконливою не відображає реального стану справ щодо причинно-наслідкового зв'язку між наведеними індикаторами (критеріями) діяльності ДСА України і результатами діяльності судів і суддів щодо здійснення ними правосуддя.	
5.	**Сторінка 6 (абзац 1) проєкту Звіту:**	Доступність та ефективність правосуддя безпосередньо	Відкоригувати друге речення

	"Доступність та ефективність правосуддя безпосередньо залежать від рівня фінансового, кадрового та матеріально-технічного забезпечення судів."	залежать від судової влади, якою є суди і судді, що здійснюють правосуддя у цих судах, та опосередковано залежить від ДСА України, що здійснює фінансове, кадрове та матеріально-технічного забезпечення судів у межах, визначених законодавством.	абзацу 1 сторінки 6 проєкту Звіту відповідно до фактичних обставин з цього питання.
6.	**Сторінка 6 (абзац 4) проєкту Звіту:** "Проте, аудит засвідчив, що діяльність ДСА України була переважно зосереджена на розв'язанні поточних проблем, а не на стратегічному розвитку судової системи."	Стратегічний розвиток судової системи знаходиться поза межами компетенції ДСА України і її територіальних управлінь, а отже, поза сферою її відповідальності.	Вилучити абзац 4 сторінки 6 проєкту Звіту, як непереконливий, оскільки не ґрунтується на вимогах закону.
7.	**Сторінка 8 (абзац 5) проєкту Звіту:** "Забезпечення стабільного функціонування мережі місцевих та апеляційних судів належить до сфери відповідальності ДСА України."	Положення (текст) абзацу 4 сторінки 6 проєкту Звіту не ґрунтуються на вимогах Закону та суперечить рисунку 2 на сторінці 9 проєкту Звіту, на якому зазначено основні повноваження ДСА України. Проте, серед відображених у рисунку 2 повноважень ДСА України, не зазначено як сфера сфери відповідальності - повноваження з питань забезпечення стабільного функціонування мережі місцевих та апеляційних судів. При цьому, законодавством передбачено, що ДСА України, зокрема, відповідає за створення "належних умов діяльності місцевих та апеляційних судів".	Вилучити з абзацу 4 сторінки 6 проєкту Звіту зазначене положення як таке, що не відповідає дійсності та є непереконливим і неточним.
8.	**Сторінка 20 (рисунок 9) проєкту Звіту:** Рисунок 9 на сторінці 20 проєкту Звіту "Рис.9. Права власності на будівлі, в яких розміщувалися місцеві й апеляційні суди у 2023 – 2024 рр".	У правій діаграмі рисунку 9 на сторінці 20 проєкту Звіту "Рис.9. Права власності на будівлі, в яких розміщувалися місцеві й апеляційні суди у 2023 – 2024 рр" помилково зазначено або допущено арифметичну помилку, а саме: якщо скласти відсотки питомої ваги усіх видів форм власності будівель (державна, що знаходиться у власності ДСА України, а також державна, комунальна, приватна власність на правах оренди) в яких розміщувалися місцеві й апеляційні суди у 2023 – 2024 роках, то загальний відсоток буде дорівнювати 101,3 відсотки (67,1% + 10,3 + 22,9% + 1,0 %), що є неможливим та не повинен перевищувати 100,0 відсотків.	У правій діаграмі рисунку 9 на сторінці 20 проєкту Звіту "Рис.9. Права власності на будівлі, в яких розміщувалися місцеві й апеляційні суди у 2023 – 2024 рр" виправити арифметичну помилку.

9.	**Сторінки 23, 24 "Висновки" проекту Звіту:** "... Діяльність ДСА України не забезпечила ефективного функціонування системи організаційного (кадрового, матеріально-технічного) та фінансового забезпечення місцевих і апеляційних судів. Відсутність стратегічного бачення та чіткої вертикалі управління, дублювання функцій між ДСА України й ТУ ДСА України, різний підхід до планування потреб судів у регіонах і неналежна комунікація призвели до неузгодженості управлінських рішень, нерівномірного забезпечення судів ресурсами та затримок у реагуванні на їхні потреби. Існуюча структура ДСА України не відповідає сучасним умовам функціонування судової влади. Вона потребує реформування – із запровадженням чіткої вертикалі підпорядкування, скороченням дублюючих ланок, оптимізацією кількості територіальних управлінь, цифровізацією управлінських процесів і впровадженням інтегрованої інформаційної системи, яка дозволить у реальному часі планувати, відстежувати й контролювати забезпечення судів фінансовими, кадровими й матеріально-технічними ресурсами. При цьому ДСА України має зосередитися на адмініструванні процесів, стратегічному	Ефективне функціонування системи організаційного (кадрового, матеріально-технічного) та фінансового забезпечення місцевих і апеляційних судів безпосередньо залежить не лише від діяльності ДСА України та її територіальних управлінь, але також від діяльності апаратів судів, голів судів та зборів суддів, які відповідно до закону визначають і забезпечують внутрішню організацію роботи судів, здійснюють організаційне забезпечення належних умов для відправлення правосуддя. Крім того, ефективне функціонування системи кадрового забезпечення суддями місцевих і апеляційних судів, як одного з видів організаційного забезпечення, неможливо без діяльності Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України. Отже, висновок і оцінка неточні і неповні, а тому непереконливі. Покладення відповідальності за такий стан справ виключно на ДСА України та її територіальні управління є хибним підходом, що не ґрунтується на вимогах закону. Оцінка щодо відсутності стратегічного бачення та чіткої вертикалі управління не узгоджується з вимогами Закону України "Про судоустрій і статус суддів", яким саме ці питання врегульовані у повному обсязі, оскільки у ньому визначені і місія ДСА України, її стратегічні цілі, а також детально прописана чітка вертикаль підпорядкування і управління ДСА України та її територіальних управлінь, що є територіальними органами ДСА України. ДСА України залишається лише дотримуватися норм закону і нічого самій не вигадувати. Із висновку незрозуміло, про які конкретно дублюючі ланки йде мова, і що саме треба скорочувати. Кількість територіальних управлінь ДСА України і так оптимізовано – по одному на кожну область, у яких діє від 15 до 46 місцевих загальних судів. Менше – ніяк не можна, а більше – не дозволяє фінансова ситуація з бюджетом.	Висновки, зазначені на сторінках 23, 24 проєкту Звіту, відкоригувати відповідно до безпосередньо встановлених фактів і обставин, а також не застосовувати у Звіті оціночні судження і припущення, що здійснені без відповідного документального підтвердження.

	плануванні та управлінні проєктами, а функції проведення закупівель доцільно передати спеціалізованій централізованій закупівельній організації. Без структурної реформи система ДСА України не здатна забезпечити ефективне, прозоре й своєчасне ресурсне забезпечення судів, що створює ризики подальшого загострення кризових явищ у судовій системі. ... Кадрова ситуація у судах у 2023 -2024 роках залишалася кризовою. Високий рівень вакантних посад суддів (до 48 відсотків) і працівників апаратів (до 20 відсотків), низький рівень оплати праці призвели до збільшення навантаження, накопичення залишку та збільшення строків розгляду судових справ та матеріалів. ...".	Створення в системі ДСА України окремої спеціалізованої централізованої закупівельної організації щодо здійснення публічних закупівель товарів, робіт, послуг для задоволення потреб місцевих і апеляційних судів призведе до значного додаткового фінансового навантаження на бюджет на утримання створеної окремої спеціалізованої централізованої закупівельної організації, а також призведе до відволікання цих значних коштів від потреб судів. У свою чергу, створення такої організації поза системою ДСА України, призведе до додаткового фінансового навантаження на бюджет і до проблеми неузгодженості такого управлінського рішення з вимогами закону, оскільки ДСА України, як головний розпорядник бюджетних коштів повноваження щодо використання бюджетних коштів здійснює безпосередньо через механізм публічних закупівель (окрім видатків на оплату праці) і делегування цих повноважень іншій окремо створеній організації – є сумнівним з точки зору дотримання вимог законодавства з питань бюджету та ефективності такого управлінського рішення, яке гарантовано забезпечить максимальне задоволення потреб місцевих і апеляційних судів у товарах, роботах, послугах. Крім того, відсутній причинно-наслідковий зв'язок між необхідністю проведення сумнівної структурної реформи системи ДСА України і подальшим загостренням кризових явищ у судовій системі, отже, висновок, оцінка і рекомендація є непереконливими. Стосовно питань по кадровій ситуації у судах у 2023 -2024 роках, що описані у Висновках на сторінці 24 проєкту Звіту, слід зазначити, що діяльність лише однієї ДСА України та її територіальних управлінь не могла забезпечити ефективного функціонування системи організаційного забезпечення місцевих і апеляційних судів, оскільки завдання здійснення такого забезпечення законом покладено також на: - апарати судів і їх керівників; - Раду суддів України, Вищу раду правосуддя, Вищу	

		кваліфікаційну комісію суддів України, Національну школу суддів України. Отже, висновок, оцінка і рекомендації стосовно питань по кадровій ситуації у судах у 2023 -2024 роках, що описані у Висновках на сторінці 24 проєкту Звіту, є усесторонньо не дослідженими та непереконливими.	——————— -
10.	**Сторінки 24 (абзац передостанній і останній), 25 (абзац 1) проєкту Звіту:** "Однією з конституційних гарантій незалежності суддів є особливий порядок фінансування судів. Важливим механізмом забезпечення такої гарантії є встановлений частиною першою статті 130 Конституції України обов'язок держави забезпечувати фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів шляхом окремого визначення у Державному бюджеті України видатків на утримання судів[59] Однак аудит засвідчив, що місцеві та апеляційні суди працювали в умовах суттєвого обмеження ресурсів, що не дозволяло повною мірою виконувати завдання судочинства Довідково. У Територіальному управлінні ДСА України у Вінницькій області - зростання залишків нерозглянутих справ (13,2 відс. справ із тривалістю розгляду понад один рік); у Волинській - затримки розгляду справ через кадровий дефіцит; у Дніпропетровській - збільшення кількості нерозглянутих справ на 13 тис.; у Миколаївській - надмірне навантаження	Текст передостаннього і останнього абзаців сторінки 24 та абзацу 1 сторінки 25 проєкту Звіту викладено таким чином, що створює враження про зазначення негативної динаміки діяльності територіальних управлінь ДСА України стосовно допущення ними зростання залишків нерозглянутих справ, затримки розгляду справ через кадровий дефіцит, збільшення кількості нерозглянутих справ, надмірного навантаження на працівників апаратів судів, перевантаження суддів через недостатнє кадрове та фінансове забезпечення. Стосовно зростання залишків нерозглянутих справ, збільшення кількості нерозглянутих справ, слід зазначити, що розгляд судових справ здійснюється виключно органом судової влади, яким є суд та суддя цього суду, який безпосереднього розглядає судові справи та виносить відповідні рішення (стаття 5, стаття 8 Закону 1402). Втручання у діяльність судді заборонено законом. Стосовно затримки розгляду справ через кадровий дефіцит, надмірного навантаження на працівників апаратів судів, слід зазначити, що діяльність лише однієї ДСА України та її територіальних управлінь не могла забезпечити ефективного функціонування системи кадрового забезпечення місцевих і апеляційних судів, оскільки завдання здійснення такого забезпечення законом покладено також на: - апарати судів і їх керівників; - Раду суддів України, Вищу раду правосуддя, Вищу кваліфікаційну комісію суддів України, Національну школу суддів України. Не зрозуміло у чому полягає причинно-наслідковий зв'язок	Виключити абзац 1 сторінки 25 проєкту Звіту.

	на працівників апаратів (до 767 справ на одного помічника судді); у Кіровоградській - перевантаження суддів через недостатнє кадрове та фінансове забезпечення.".	між текстом передостаннього і останнього абзаців сторінки 24 та текстом абзацу 1 сторінки 25 проєкту Звіту.	
11.	**Сторінка 31 проєкту Звіту:** "… Значні обсяги бюджетних коштів, які виділялися ДСА України на організаційне та фінансове забезпечення діяльності місцевих та апеляційних судів (у 2023 році - 9 369,2 млн грн, у 2024 році - 11 132,2 млн грн), спрямовувалися на утримання ДСА України та її територіальних управлінь у 2023 році - 383,5 млн грн або 4,1 відс., у 2024 році - 412,3 млн грн або 3,7 відсотка. У межах цього обсягу близько половини використаних бюджетних коштів припадало на утримання безпосередньо територіальних управлінь ДСА України - 163,7 млн грн (42,7 відс.) у 2023 році та 218,7 млн грн (53,0 відс.) у 2024 році (див. табл. 2). …".	Відповідно до додатків 7 до Законів України про Державний бюджет України на 2023 та на 2024 роки бюджетні призначення для забезпечення кожного апеляційного та місцевого суду, а також ДСА України, територіальних управлінь ДСА України, ВККСУ, НШСУ та ССО визначені окремими рядками. Враховуючи викладене, є некоректним твердження, що видатки, які передбачались на організаційне забезпечення місцевих та апеляційних судів спрямовувались на утримання ДСА України та її територіальних управлінь.	Виключити зазначений абзац сторінки 31 проєкту Звіту як такий, що не відповідає реальному стану справ, та є некоректним твердженням.
12.	**Сторінка 32 (абзац 1) проєкту Звіту:** "… Водночас слід зазначити, що територіальні управління ДСА України фактично споживають бюджетні ресурси, не створюючи доданої вартості у вигляді поліпшення матеріально-технічного стану. Це свідчить про відсутність належного контролю результативності	Сумнівним і некоректним є твердження, що територіальні управління ДСА України не створюють доданої вартості у вигляді поліпшення матеріально-технічного стану. Територіальні управління, відповідно до закону є розпорядниками бюджетних коштів відносно місцевих судів і виконують повноваження щодо використання бюджетних коштів за їх цільовим призначенням, в тому числі на поліпшення матеріально-технічного стану. Якщо виходити з того, що фактів нецільового використання	Виключити зазначений абзац сторінки 32 проєкту Звіту, як некоректне, помилкове і непереконливе твердження.

	діяльності територіальних управлінь ДСА України у співвідношенні "витрати – ефект".	коштів аудитом не встановлено, то усі бюджетні кошти пішли за призначенням, тобто на поліпшення матеріально-технічного стану судів, і як зазначено у проєкті Звіту цією діяльністю територіальних управлінь ДСА України і була створена так звана "додана вартість" у вигляді поліпшення матеріально-технічного стану судів. Крім того слід зазначити, що територіальні управління ДСА України є бюджетними установами, тому при аналізі їх ефективності некоректно застосовувати поняття "створення доданої вартості". В даному випадку ефективність повинна визначатися як результат належного виконання ними визначених функцій та завдань, які територіальними управліннями ДСА України успішно виконано, що, у свою чергу, засвідчує наявність належного контролю з боку ДСА України за результативністю діяльності територіальних управлінь ДСА України за показником: співвідношення "витрати – ефект".	
13.	**Сторінки 34 (резюме розділу 2.2 "Кадрове забезпечення місцевих і апеляційних судів", передостанній і останній абзаци), 35 (абзац 1), 36 (абзаци 1, 2) проєкту Звіту:** "Кадрове забезпечення судів у 2023-2024 роках залишалося недостатнім. Відсутність постійних нормативів чисельності суддів, високий рівень вакантних посад та значна плинність серед працівників апаратів судів істотно обмежували ефективність функціонування судової системи. Це зумовило перевантаження діючих суддів, збільшення строків розгляду справ і накопичення нерозглянутих проваджень. Як наслідок кадровий	Викладені у резюме розділу 2.2 "Кадрове забезпечення місцевих і апеляційних судів" проекту Звіту висновки щодо стану справ з питань кадрового забезпечення місцевих і апеляційних судів взагалі не стосується безпосередньої діяльності ДСА України та її територіальних управлінь з цих питань у зв'язку з обмеженням їх повноважень у частині призначення, добору, кваліфікаційного оцінювання суддів та призначення працівників апаратів судів. Так, відповідно до статті 152 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" Державна судова адміністрація України, у тому числі, вивчає кадрові питання апарату судів, прогнозує потребу у спеціалістах, здійснює замовлення на підготовку відповідних спеціалістів. Відповідно до статті 80 Закону 1402 призначення на посаду судді здійснюється Президентом України на підставі та в межах подання Вищої ради правосуддя, без перевірки додержання встановлених цим Законом вимог до кандидатів на	Врахувати, та зазначити в тексті Звіту обмеженість повноважень ДСА України у частині призначення, добору, кваліфікаційного оцінювання суддів та призначення працівників апаратів судів. Для переконливості і точності результатів аудиту з питань кадрового забезпечення місцевих і апеляційних судів повинна бути охоплена не лише діяльність ДСА України, а й діяльність: 1) апаратів судів – як органів, що виконують тотожні завдання – організаційне

	дефіцит послаблював здатність судової влади забезпечувати своєчасне й безперервне правосуддя та негативно впливав на довіру суспільства до судової системи. … Аудит засвідчив суттєві проблеми з укомплектованістю судів кадрами, що істотно впливало на здійснення правосуддя. Станом на середину 2025 року фактична чисельність суддів у місцевих та апеляційних судах була значно нижчою за кількість суддів визначена рішенням ВРП: Із 7 977 передбачених посад було заміщено лише 4 290, вакантними залишалися 3 687. Подібна ситуація спостерігалася і на кінець 2024 року, коли не були заповнені 3 627 посад. … Станом на 01.07.2025 року додатковою проблемою залишалася наявність 381 судді без повноважень. Такі судді отримували суддівську винагороду, але фактично не здійснювали правосуддя, що поглиблювало кадровий дисбаланс, несправедливість в оплаті праці та навантаження на діючих суддів. Не кращою залишалася й ситуація з кадровим забезпеченням апаратів місцевих та апеляційних судів. Хоча ДСА України визначила штатну чисельність працівників апаратів (зокрема секретарів судових засідань, помічників суддів, працівників канцелярії тощо), при цьому	посаду судді та порядку проведення добору чи кваліфікаційного оцінювання кандидатів. Повноваження ДСА України щодо кадрового забезпечення судів, не передбачають участі у процесі призначення суддів. Крім того відповідно до пункту 1 частини першої статті 93 Закону 1402 Вища кваліфікаційна комісія суддів України веде облік даних про кількість посад суддів у судах, у тому числі вакантних. ДСА України не впливає на визначення порядку та методології обліку таких посад. Інформація про діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України не може характеризувати діяльність ДСА України, отже неукомплектованість суддівських посад не може вважатися релевантним показником для оцінювання діяльності ДСА України щодо кадрового забезпечення судів. У свою чергу, укомплектування посад в апаратах судів не належить до повноважень ДСА України, оскільки згідно частини п'ятої статті 155 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" керівник апарату суду призначає, звільняє, здійснює добір працівників апарату суду. Незаповненість посад в апаратах судів в умовах недостатнього фінансування, триваючого повномасштабного вторгнення військ рф не може характеризувати діяльність ДСА України, повноваження якої щодо безпосереднього заповнення посад в судах обмежені призначенням керівника апарату суду.	забезпечення діяльності судів (у тому числі з питань кадрового забезпечення) і суддів з метою створення належних умов для здійснення ними правосуддя; 2) Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України щодо вирішення питань кадрового забезпечення судів суддями, їх добору та кваліфікаційного оцінювання. Включити до предмету, об'єкту і результатів аудиту дослідження діяльності самих судів в особі їх апаратів щодо кадрового забезпечення діяльності судів, а також дослідження діяльності Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України щодо вирішення питань кадрового забезпечення судів суддями, їх добору та кваліфікаційного оцінювання, тобто привести зміст аудиторського Звіту у відповідність з темою аудиту.

	через неконкурентний рівень заробітної плати значна частина цих посад залишалася вакантними.".		
14.	**Сторінка 38 (абзац 5) проєкту Звіту:** "Водночас ДСА України не володіла інформацією про звільнення та найм персоналу в судах, оскільки в щомісячних звітах, які подавали суди, ці показники не відображалися. Через невнесення ДСА України відповідних показників до регулярної звітності, вона була позбавлена можливості своєчасно виявляти ризики кадрової нестабільності й тим більше управляти ними (зокрема в розрізі посад або окремих судів).	Укомплектування посад в апаратах судів не належить до повноважень ДСА України, оскільки згідно частини п'ятої статті 155 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" керівник апарату суду призначає, звільняє, здійснює добір працівників. Крім того, оскільки Закон України "Про державну службу" не допускає переведення працівників, які призначені на посаду без конкурсу, звільнення і призначення працівників апаратів судів заміняють переведення в одній установі, тому не характеризують плинність кадрів. Суди щомісяця на виконання наказу НАДС від 21.03.2023 № 40-23 подають звіт про кількість призначених та звільнених державних службовців апаратів судів. Суди щомісячно звітують про середньооблікову кількість штатних працівників на виконання наказу Державної служби статистики України від 15.04.2024 № 117 Також слід зазначити, що володіння або не володіння повною інформацією щодо кадрових проблем у судах не знаходиться у причинно-наслідковому зв'язку з управлінням ризиками у цій сфері, оскільки ці ризики є зовнішніми, які жодним чином не залежать від діяльності ДСА України, про що справедливо зазначається на сторінці 39 проєкту Звіту. Зокрема, зазначено, що основними причинами (і одночасно ризиками, які суттєво впливають на стан справ у сфері кадрового забезпечення судової системи) високої плинності та кадрових проблем були: - низький рівень оплати праці працівників апаратів судів та її невідповідність обсягу виконуваних завдань й ринковим умовам; - відсутність затверджених нормативів кількості суддів та працівників апаратів у судах;	Виключити цей абзац сторінки 38 з проєкту Звіту.

		- тривалі процедури кваліфікаційного оцінювання суддів; - невідповідність типових посад державної служби специфіці роботи у судах.	
15.	**Сторінка 40 (абзац 2) проєкту Звіту:** "Водночас ДСА України не забезпечила своєчасного врахування всієї специфіки впровадження нової моделі оплати праці та не досягла належного рівня конкурентоспроможності оплати державних службовців системи правосуддя."	Відповідно до чинного законодавства, класифікацію посад державної служби проводить Національне агентство України з питань державної служби (скорочено – НАДС) шляхом розгляду та опрацювання документів, поданих кожним державним органом (у тому числі судами), що зазначається у проєкті Звіту. Слід зазначити, що НАДС на запити ДСА України неодноразово висловлювало свою позицію щодо неможливості віднесення всіх посад державної служби апаратів судів до 17 сім'ї посад державної служби . Вказане, на думку НАДС, передбачено чинним законодавством, зокрема Правилами організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженими наказом Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 та іншим законодавством. Крім того, позиція НАДС щодо неможливості віднесення всіх посад в інших державних органах до відповідної сім'ї є послідовною, та доводиться, в тому числі, до ДСА України. (Листи та відповіді додаються) Не зважаючи на викладене, ДСА України продовжує роботу щодо покращення конкурентоспроможності оплати державних службовців системи правосуддя шляхом взаємодії з НАДС, результатом чого є, у тому числі, внесення змін постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2025 № 369 до Каталогу типових посад державної служби і критеріїв віднесення до таких посад, якою розширено тлумачення 17 сім'ї посад державної служби що відкриває перспективи поступового збільшення кількості віднесених до неї посад державних службовців судів.	Виключити цей абзац сторінки 40 з проєкту Звіту.

16.	**Сторінка 41 (абзаци 5, 6, 7, 8) проєкту Звіту:** "Облік будівель та приміщень у форматі таблиць Excel, які не були передбачені жодним нормативним чи організаційно-розпорядчим документом[95], і заповнювалися ТУ ДСА України та апеляційними, господарськими та окружними адміністративними судами щороку. Про необхідність та спосіб їх заповнення ДСА України інформувала розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня листами. Однак дані такого обліку не містили інформації про ключові функціональні групи приміщень. Це призводило до розбіжностей і викривлень: наприклад, в облікових даних ДСА України у форматі таблиць Excel траплялися записи, що свідчили про відсутність санвузлів або наявність залів судових засідань і кабінетів суддів, хоча фактична їхня кількість була іншою. Водночас у щорічних звітах ДСА України та таблицях, на основі яких вони формувалися, фіксувалася різна кількість будівель. Наприклад, аудитом встановлено, що згідно з даними обліку ДСА України у Солом'янському районному суді міста Києва зазначено 0 санвузлів, хоча під час огляду приміщень суду аудитори зафіксували їх 7. У Шевченківському районному суді міста Харкова та Харківському	Облік будівель та приміщень у форматі таблиць Excel застосовувався як робочий інструмент консолідації інформації, що надходила від територіальних управлінь ДСА України та судів, у зв'язку з відсутністю централізованої автоматизованої системи обліку. Формат таблиць забезпечувала можливість оперативного збору та оновлення даних за наявних кадрових і технічних ресурсів. Заповнення таблиць здійснювалося безпосередньо судами та ТУ ДСА України, де кадрові ресурси є обмеженими, а рівень володіння працівниками технічними інструментами (зокрема Excel) різниться. З огляду на обсяг облікової інформації, окремі технічні неточності є об'єктивно можливими. У ході перевірки всі виявлені розбіжності були перевірені та виправлені. Кількість виявлених розбіжностей становить менше 1 відсотка від загального обсягу даних, що свідчить про належну організацію процесу обліку, відповідальне ставлення працівників та достатній рівень достовірності зібраної інформації. Таким чином, ДСА України забезпечила збереження, систематизацію та актуальність даних щодо стану приміщень судів.	Висновки, зазначені в абзацах 5, 6, 7, 8 сторінки 41 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	районному суді Харківської області виявлені розбіжності між фактичною кількістю залів судових засідань і кабінетів суддів та тією, що зазначена в обліку ДСА України. А саме: по Шевченківському районному суду в облікових даних відображено 22 кабінети суддів, тоді як за фактом їх 21; по Харківському районному суду відображено 6 залів судових засідань та 15 кабінетів суддів, тоді як за фактом їх відповідно 5 та 11.".		
17.	**Сторінка 41 (абзац 9) проєкту Звіту:** "Викривлення управлінської інформації ДСА України щодо забезпечення судів будівлями виявлено і в макропоказниках. Так, у Звіті про діяльність ДСА України за 2023 рік зазначено, що станом на 31.12.2023 судочинство здійснювалося у 697 будівлях, тоді як за даними управлінського обліку ДСА України, таких будівель було 689.".	ДСА України довідкою від 17.09.2025 (вх. № 1-34204/25), наданою на виконання пунктів 6 переліку питань та документів, необхідних для здійснення аудиту ефективності на тему "Організаційне забезпечення діяльності органів судової влади", вже надавала обґрунтовані пояснення з цього питання. Однак зазначене пояснення не було враховане у звіті Рахункової палати. Станом на 01.01.2023 апеляційні та місцеві суди були забезпечені 779 службовими приміщеннями. Станом на 31.12.2023 кількість приміщень апеляційних та місцевих судів, розміщених на підконтрольній та умовно безпечній території, становила 697 приміщень. Цей показник був розрахований шляхом виключення приміщень, які на той момент перебували на тимчасово окупованих територіях або в районах, де ведуться активні бойові дії. Саме ця кількість приміщень судів і була відображена у Звіті про діяльність ДСА України у 2023 році. У лютому 2024 року, під час аналізу, узагальнення та звірки даних, отриманих від територіальних управлінь ДСА України та судів, було виявлено неточності, які вплинули на формування загального показника. Зокрема, уточнено загальну кількість приміщень судів -	Висновки, зазначені в абзаці 9 сторінки 41 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

		замість 779, фактична кількість станом на 01.01.2024 становить 775 приміщень, у зв'язку із: - звільненням двох приміщень у Дніпропетровській області у зв'язку з розміщенням Жовтневого районного суду міста Дніпра в будівлі за адресою:м. Дніпро, вул. Гусенко, 13 (-2); - виявленням помилково врахованого приміщення у м. Борщів Тернопільської області (-1); - виправленням математичної помилки в обліку по загальній кількості приміщень у ТУ ДСА в Чернівецькій області (-1). Під час аналізу зібраних у лютому 2024 року даних, було також встановлено, що ще 4 приміщення, в яких суди розміщувалися, фактично на 01.01.2024 перебували у зоні активних бойових дій. Ця інформація на момент формування річного звіту не була врахована, оскільки зміни в безпековій ситуації відбулись наприкінці року і стали відомими лише під час додаткового уточнення в лютому 2024 року. Таким чином, станом на 01.01.2024: - загальна кількість приміщень судів - 775; - Кількість приміщень, що розташовані на умовно "безпечних" територіях - 689. Різниця між показниками у Звіті про діяльність ДСА України у 2023 році (697 приміщень) та уточненою інформацією станом на 01.01.2024 (689 приміщень) зумовлена: - змінами у фактичному стані використання приміщень; - уточненням помилок в попередньому обліку; - оновленням інформації про безпекову ситуацію на відповідних територіях, яка стала доступною вже після завершення звітного періоду. Усі дані були ретельно перевірені, узгоджені з ТУ ДСА України і судами та відображені у зведеній інформації станом на 01.01.2024. Таким чином, наведені у Звіті про діяльність ДСА України за 2023 рік показники щодо кількості будівель, у яких здійснювалося судочинство, сформовані на підставі	

		достовірних даних, що відповідали фактичному стану на момент завершення звітного періоду. Виявлені у лютому 2024 року розбіжності є результатом подальшого уточнення облікових даних та оновлення інформації про безпекову ситуацію, а не свідченням викривлення управлінської інформації. Отже, твердження про викривлення макропоказників ДСА України не є обґрунтованим, оскільки зміни у кількості приміщень судів відображають динаміку фактичного стану забезпечення судів будівлями та оновлення інформації після завершення звітного періоду, що є об'єктивним процесом діяльності ДСА України та її територіальних управлінь в поточних умовах.	
18.	**Сторінки 41 (абзаци 10, 12), 42 (абзаци 1, 2) проєкту Звіту:** "Відсутність у ДСА України єдиної автоматизованої бази даних обліку й управління майном унеможливлювала якісний аналіз даних, пріоритезацію та планування ресурсів.Аудит показав, що ДСА України не володіла повною та достовірною інформацією вусіх істотних аспектах про реальні потреби місцевих та апеляційних судів по групах функціональних приміщень. ДСА України, всупереч вимогам ДБН, які передбачають наявність у судах функціонально розподілених приміщень, обрала підхід, за якого оцінювалася не потреба в окремих функціональних групах приміщень і їхній площі, а виключно загальна площа приміщень судів, достатня для здійснення судочинства.	Відсутність централізованої автоматизованої бази даних обліку й управління майном дійсно обмежує можливості оперативного аналізу, однак у межах наявних ресурсів ДСА України забезпечила системний збір і консолідацію інформації про будівлям/ приміщенням судів, органів та установ системи правосуддя. Для цього було розроблено уніфіковану форму у форматі Excel, яка містить повний перелік базових даних, необхідних для обліку та оцінки стану судових приміщень. Зазначена форма включає інформацію не лише про загальну площу будівель, а й про форму власності, адресу, технічний стан, кількість залів судових засідань, кабінетів суддів, конвойних приміщень, санвузлів, наявність правовстановлюючих документів та інші параметри. Тому твердження аудиту про те, що оцінка здійснювалася виключно за показником загальної площі, не відповідає дійсності. Щодо зауваження про відсутність обліку по окремих функціональних групах приміщень - слід зазначити, що володіння детальною інформацією про кожне функціональне приміщення (наприклад, наявність чи відсутність кабінету помічника судді) саме по собі не створює доданої цінності для процесу планування чи фінансування. У більшості випадків	Висновки, зазначені в абзацах 10 і 12 сторінки 41, абзацах 1 і 2 сторінки 42 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	У результаті ДСА України володіла лише узагальненою інформацією про відповідність загальної площі будівель вимогам ДБН, що істотно обмежувало можливості точної оцінки функціональної забезпеченості судів необхідними приміщеннями.".	існуючі будівлі судів мають обмежені конструктивні параметри, які унеможливлюють облаштування додаткових приміщень без проведення реконструкції або нового будівництва. Таким чином, аналіз загальної площі приміщень у співвідношенні до нормативних вимог є найоб'єктивнішим та практично доцільним інструментом для визначення можливості розміщення функціональних зон відповідно до ДБН. Зібрані ДСА України дані є достатніми для оцінки стану приміщень судів та прийняття управлінських рішень у межах наявних фінансових і технічних можливостей.	----------
19.	**Сторінка 42 (абзац 4) проєкту Звіту:** "У 2024 році загальна площа приміщень судів становила 790,8 тис. м² й відповідала ДБН лише на 52,2 відсотка. Попри вжиті ДСА України заходи з покращення інфраструктури (у 2023 році капітальний ремонт, реконструкцію й реставрацію виконано в приміщеннях 9 судів за рахунок понадпланових надходжень до спеціального фонду держбюджету, а у 2024 році ці роботи було проведено в 45 будівлях судів в межах доведених бюджетних призначень за загальним та спеціальним фондами), понад 47 відс. потреби залишалося незадоволеною.".	Висновок аудиту про те, що проведення капітальних ремонтів, реконструкцій і реставраційних робіт приміщень, у яких розташовані суди, не призвело до повного усунення дефіциту площ, є методологічно некоректним. Слід зазначити, що капітальний ремонт або реконструкція будівель судів не мають на меті збільшення загальної площі приміщень, а спрямовані на підтримання їх у належному технічному та санітарному стані, забезпечення безпеки експлуатації, енергоефективності та створення належних умов праці. Відповідно, порівнювати обсяг проведених ремонтних робіт із відсотком забезпечення площ за ДБН є некоректним і змістовно непов'язаним показником. Показник відповідності вимогам ДБН залежить насамперед від наявного фонду будівель і їх загальної площі, а не від проведення ремонтних заходів. Зміна цього показника можлива виключно за умови нового будівництва.	Висновки, зазначені в абзаці 4 сторінки 42 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.
20.	**Сторінка 43 (абзаци 3, 4, 5) проєкту Звіту:** "ДСА України у своїй звітності зазначала, що у 2024 році лише 32 відс. будівель можна вважати такими, що "наближено відповідають" ДБН за	Зазначений показник не є нормативним чи статистичним показником державної звітності, а використовується ДСА україни виключно для орієнтовної внутрішньої оцінки стану приміщень судів. Формування цього показника здійснювалося за сукупністю критеріїв - наявності залів судових засідань, кабінетів суддів, приміщень для підсудних і конвою,	Висновки, зазначені в абзацах 3, 4, 5 сторінки 43 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	основними параметрами (наявність кабінетів суддів, залів судових засідань, умов для підсудних і конвою та достатньої площі). Однак такий показник був умовним і оцінювався суб'єктивно, не відображаючи фактичної потреби у всіх функціональних приміщеннях, що зумовлювало викривлення сприйняття інформації її користувачами. Так, Чечелівський районний суд м. Дніпра отримав від ДСА України оцінку "наближеної відповідності" до ДБН, хоча за даними оперативного обліку його загальна площа відповідала вимогам лише на 26 відс., а з необхідних семи залів судових засідань були наявні лише чотири на 13 суддів. Аналогічна ситуація зафіксована і з Прилуцьким районним судом Чернігівської області, де загальна площа відповідає вимогам ДБН на 57 відс. і наявні лише чотири зали судових засідань із семи необхідних. Аудит також засвідчив, що ДСА України не володіла оперативною, достовірною та повною інформацією про фактичний стан будівель місцевих та апеляційних судів у всіх істотних аспектах.".	санітарних вузлів, технічного стану будівлі та рівня її зносу, тобто мало комплексний практичний характер. Відповідність вимогам ДБН означає повне або переважне дотримання усіх нормативних параметрів, включаючи технічні, санітарні, функціональні та конструктивні. Такий рівень можливий переважно лише у разі нового будівництва. Наразі жодна будівля суду в Україні не може бути визнана такою, що повністю відповідає ДБН, оскільки суди функціонують у переобладнаних або пристосованих приміщеннях, споруджених за іншими стандартами. Показник "наближеної відповідності" використовується як орієнтовний аналітичний критерій, що характеризує базові функціональні можливості будівлі - наявність окремих кабінетів для суддів, достатню кількість залів судових засідань, умов для підсудних і конвою, а також площу, наближену до рекомендованої. Він не є юридичним або статистичним показником і не призначений для офіційного порівняння з нормами ДБН В.2.2-26:2010. Приклади, наведені аудитом (зокрема, щодо Чечелівського районного суду м. Дніпра та Прилуцького районного суду Чернігівської області), не спростовують достовірності оцінки, оскільки "наближена відповідність" визначається за комплексом параметрів, а не лише за арифметичним співвідношенням кількості залів до кількості суддів. При цьому не відповідає положенням ДБН вказана необхідна мінімальна кількість залів судового засідання для суддів Солом'янського районного суду міста Києва - 20 залів, тоді як максимальна кількість дорівнює 14 залів. Щодо зауваження про нібито відсутність у ДСА України достовірної чи повної інформації зазначаємо, що вся інформація щодо стану будівель формується судами та територіальними управліннями ДСА України, які самостійно заповнюють звітні форми і несуть відповідальність за достовірність наданих даних. ДСА України здійснює їх консолідацію, верифікацію та аналітичне узагальнення в межах	---- ----

		установлених процедур і ресурсних можливостей. Отже, використання показника "наближеної відповідності" є обґрунтованим управлінським інструментом, що дозволяє реалістично оцінювати стан приміщень судів та визначати пріоритети фінансування.	
21.	**Сторінка 46 (абзац 1) проєкту Звіту:** "Таким чином, ДСА України, не здійснюючи детального обліку потреб у функціональних групах приміщень, не мала необхідної інформації для ухвалення обґрунтованих рішень щодо планування, фінансування та розвитку матеріально-технічної бази судів.".	ДСА України володіє систематизованою та актуальною інформацією щодо всіх об'єктів нерухомого майна, які перебувають в її сфері управління, у тому числі: - кількості загальної площі приміщень; - технічного стану; - форми власності; - адрес і правовстановлюючих документів; - наявності функціональних зон (зали судових засідань, архіви, кімнати для підсудних, службові кабінети тощо); - стану інженерних мереж і комунікацій. Уся зазначена інформація відображена у паспортах будівель судів, що ведуться судами та територіальними управліннями ДСА України й постійно оновлюються. Наведені приклади (відсутність окремих залів, службових приміщень тощо) відображають об'єктивні конструктивні обмеження будівель, а не відсутність інформації чи недбалість у її веденні. Наявність або відсутність певних зон у конкретній будівлі не впливає на повноту аналітичних даних, оскільки створення або перепланування приміщень потребує окремих рішень про реконструкцію чи нове будівництво, що виходить за межі інформаційного обліку. ДСА України здійснює централізований облік фактичного стану приміщень місцевих та апеляційних судів на підставі єдиної форми збору даних, розробленої з урахуванням управлінських потреб. Розроблена ДСА України форма таблиці містить ключові показники: загальну площу; тип будівлі; технічний стан; правовий режим; наявність основних функціональних зон	Висновки, зазначені в абзаці 1 сторінки 46 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

		тощо. Це забезпечує оперативне оновлення та обробку даних, а також їх використання для управлінських рішень.	
22.	**Сторінка 46 (абзаци 2, 3) проєкту Звіту:** "ДСА України також не розробила планів поступового наближення будівель і приміщень місцевих і апеляційних судів до вимог ДБН. ДСА України пояснювала відсутність довгострокового планування обмеженістю фінансування та нестабільними зовнішніми факторами. Хоча ці фактори навпаки вимагають ще більшої уваги до планування задля ефективного управління ресурсами та визначення пріоритетів під час забезпечення судів приміщеннями. Однак відсутність таких планів лише підкріплювала ситуативний характер діяльності ДСА України, коли проблеми вирішувалися вже після їх виникнення, а не шляхом запобігання їм.".	Твердження, відображені у абзацах 2, 3 сторінки 46 проєкта Звіту, про відсутність планів поступового наближення будівель і приміщень місцевих та апеляційних судів до вимог ДБН, не враховує реалій функціонування ДСА України та специфіку існуючих будівель. Розробка детальних стратегічних планів у нинішніх умовах є неефективною так як будь-який план миттєво втрачає актуальність у разі окупації, руйнування приміщень, аварійних ситуацій (прорив труби, пошкодження покрівлі через погодні умови), зміни штатів суддів або передавання підсудності між судами. Більшість судів розташовані в існуючих будівлях з обмеженими площами та конструктивними особливостями. Вимоги ДБН щодо повного функціонального облаштування застосовуються лише до реконструкції та нового будівництва, а не до наявних приміщень. Крім того, пунктом 3 Прикінцевих та перехідних положень Закону України "Про судоустрій і статус суддів" передбачено утворення нових місцевих окружних судів. На даний момент відсутні точні дані про їх кількість, територіальне розташування, що унеможливлює розробку стратегічного плану забезпечення належними приміщеннями місцевих загальних судів. В умовах обмеженого фінансового ресурсу стратегічні плани стають лише формальною витратою коштів та часу, тоді як ДСА України проводить облік і аналіз наявних ресурсів, а саме: у таблицях та паспортах будівель зібрані відомості про площу, функціональні приміщення, технічний стан, форму власності та фактичне розміщення суддів, залів, конвойних приміщень тощо. Ця інформація дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення, раціонально розподіляти обмежені ресурси та забезпечувати функціонування судів навіть у складних умовах.	Висновки, зазначені в абзацах 2, 3 сторінки 46 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

23.	**Сторінка 46 (абзаци 4, 5, 6, 7, 8) проєкту Звіту:** "Аудит засвідчив, що процес забезпечення будівлями місцевих та апеляційних судів здійснювався ДСА України без належного нормативного регулювання. У 2023 - 2024 роках ДСА України не розробила регламентів, передбачених власною Інструкцією з організації та здійснення внутрішнього контролю. Нормативна база залишалася фрагментарною: окремі накази стосувалися лише деяких питань – інвентаризації, затвердження Паспорта будівлі, погодження оренди, реєстрації права власності чи проведення закупівель. Водночас низка ключових процесів – збір інформації про стан будівель і приміщень, пріоритезація проведення ремонтів, відбір будівель для розміщення судів, реагування на звернення судів щодо забезпечення будівлями й приміщеннями – залишалися неврегульованими. Відсутність комплексної процедури, яка б визначала єдиний порядок дій, строки та відповідальних осіб, зумовлювала дублювання функцій між ДСА України та її територіальними управліннями щодо ухвалення рішень з матеріально-технічного забезпечення. Так, аудитом встановлено, що, наприклад, у Полтавській області місцеві загальні суди надавали інформацію про	Критика щодо "неврегульованості" процесів збору інформації, пріоритезації ремонтів та відбору будівель ігнорує і не враховує динамічний характер часу, коли зміст запитуваної інформації постійно може змінюватись. Територіальні управління ДСА України на своєму рівні збирають і опрацьовують дані, однак центральний апарат ДСА України має повністю володіти поточним станом відповідної ситуації по Україні, а не лише по окремих регіонах, як, наприклад Полтавська область. Тільки на такій основі можна робити комплексні, обґрунтовані висновки та приймати рішення щодо планування та забезпечення судів приміщеннями у масштабах держави.	Висновки, зазначені в абзацах 4, 5, 6, 7, 8 сторінки 46 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	стан матеріально-технічного забезпечення територіальному управлінню ДСА України, яке її перевіряло та аналізувало. Водночас остаточне погодження та рішення ухвалювалося вже ДСА України, де фактично повторно здійснювали ті самі дії.".		
24.	**Сторінка 46 (абзаци 9, 10) проєкту Звіту:** "Крім того, ДСА України не розробила чітких критеріїв для визначення потреби та пріоритетів фінансування ремонтів і будівництва. Її діяльність переважно зводилася до реагування на проблеми вже після їх виникнення, а не проактивного запобігання їм. ДСА України користувалася ДБН як орієнтирами при будівництві, ремонті чи реконструкції, проте критеріїв для пріоритезації цих робіт не визначила. Рішення ухвалювалися ситуативно, переважно на підставі інформації від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та суб'єктивних оцінок працівників ДСА України щодо "критичності" стану будівлі. При цьому самі критерії "критичності" не були зафіксовані в жодному нормативному чи організаційно-розпорядчому документі , що створювало ризики непрозорості та суб'єктивності при відборі об'єктів, а також зволікання у реагуванні на проблеми.".	ДСА України орієнтується на ДБН як базові стандарти для будівництва, ремонту та реконструкції. Проте у воєнний та кризовий час жорстке закріплення критеріїв наказами або регламентами є фактично неможливим через динамічну зміну потреб судів, стану будівель, погодних умов, аварійних ситуацій та зміни підсудності судів. Щодо конкретного прикладу Автозаводського районного суду міста Кременчука: - будівля суду (664,5 м²) не відповідала вимогам ДБН. Переміщення суду до більшої будівлі (1468,9 м²), яка орендувалася з 2013 року, було неможливим у силу того, що будівля не передавалася з комунальної власності для безпосереднього розміщення суду; - на даний час ця будівля використовується як архів для справ судів, підсудність яких змінена. Використання будівлі для розміщення архіву є вимушеною організаційною мірою, яка дозволяє ефективно застосовувати наявні ресурси; - проведення ремонту в будівлі, що перебуває у житловому фонді та не передана на баланс суду, було неможливим. Твердження про неефективне використання коштів у зв'язку з утриманням приміщення Пирятинського районного суду Полтавської області не відображає реальних обставин та не враховує вимоги чинного законодавства. По-перше, приміщення, у якому Пирятинський районний суд Полтавської області здійснював правосуддя, перебувало в незадовільному стані, а у зв'язку з погіршенням технічного	Висновки, зазначені в абзацах 9, 10 сторінки 46 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

		стану будівлі з настанням зимового періоду, у грудні 2023 року було отримано висновок про аварійний стан будівлі По-друге, орендоване приміщення не могло бути введене в експлуатацію без проведення ремонтних робіт, однак здійснення таких робіт було неможливим до завершення процедури передачі будівлі з комунальної у державну власність. Відповідно до пункту 3 Порядку подання та розгляду пропозицій щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність та утворення і роботи комісії з питань передачі об'єктів у державну власність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.09.1998 № 1482, передача об'єктів з комунальної у державну власність здійснюється за рішенням сільських, селищних, міських рад - щодо об'єктів права комунальної власності відповідних територіальних громад. Крім того, передача об'єктів нерухомого майна з комунальної у державну власність здійснюється за наявності згоди на передачу Кабінету Міністрів України. Пирятинською міською радою Полтавської області, до компетенції якої належало ухвалення такого рішення, протягом тривалого часу не приймалося рішення з незалежних від ДСА України причин, попри неодноразові звернення. ДСА України не має правових механізмів впливу на рішення місцевих рад, а тому затримка передачі відбулася не з вини ДСА України. Після прийняття у лютому 2025 року Пирятинською міською радою Полтавської області відповідного рішення ДСА України було ініційовано перед Міністерством економіки України питання передачі будівлі з комунальної до державної власності (на сьогодні рішення Кабінетом Міністрів України стосовно погодження передачі будівлі поки не прийнято). По-третє, вкладення бюджетних коштів у проведення ремонтних робіт у майно (у даному випадку – приміщення, в яких розміщується Пирятинський районний суд Полтавської	

		області), яке не перебуває у державній власності, суперечить принципам ефективності та законності бюджетних витрат, визначеним статтями 3, 48 та 49 Бюджетного кодексу України. Щодо витрат на теплопостачання у розмірі близько 258 тис. грн - вони були спрямовані на збереження технічного стану об'єкта, зокрема запобігання пошкодженню систем опалення та мереж у зимовий період. Таким чином, зволікання з початком експлуатації орендованої будівлі зумовлено об'єктивними причинами, не залежними від ДСА України, а здійснені витрати відповідають принципам ефективного управління бюджетними коштами. При цьому, ДСА України діяла в межах наданих повноважень.	
25.	**Сторінка 49 (абзац 1) проєкту Звіту:** "При визначенні об'єктів будівництва на 2023 - 2024 роки ДСА України орієнтувалася насамперед на найбільший відсоток будівельної готовності, а також на ті приміщення, де мали розміщуватися окружні суди після оптимізації мережі місцевих судів. Проте цей підхід ДСА України не зафіксувала в жодному нормативному чи організаційно-розпорядчому документі. Унаслідок відсутності чітких критеріїв та пріоритезації ремонтних робіт окремі проблеми вирішувалися не коштом державного бюджету, а самих працівників судів, оскільки не було зрозумілого механізму, за яким визначалося б, що, де і коли буде відремонтовано.	1. Щодо орієнтирів при визначенні об'єктів. ДСА України при плануванні будівництва та проведенні ремонтних робіт на 2023 - 2024 роки керувалася об'єктивними показниками, зокрема відсотком готовності будівель та необхідністю розміщення окружних судів після оптимізації мережі місцевих судів, а також обмеженим фінансовим ресурсом. Застосування таких підходів ґрунтувалося на інструктивних листах Міністерства фінансів України, які регламентують порядок використання бюджетних коштів у разі їх обмеженості. 2. Щодо механізму визначення ремонтних робіт. Рахунковій палаті надано інформацію про те, що окремі суди і судді цих судів здійснювали ремонтні роботи власним коштом не через незадовільний стан кабінетів та бездіяльність ДСА України, а у зв'язку з бажанням покращити стан кабінетів та створити умови, які бажає суддя особисто. Якщо деяких суддів не задовольняв зовнішній вигляд меблів, вони здійснювали їхнє придбання самостійно. У разі, якщо суддів не влаштовував колір стін або оздоблення кабінету, який перебував у належному технічному стані, такі зміни здійснювалися за ініціативою суддів. Ці дії не є наслідком бездіяльності ДСА України, а викликані особистими побажаннями суддів щодо	Висновки, зазначені в абзаці 1 сторінки 49 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	---	створення власних комфортних умов праці. Щодо пріоритетності використання фінансових ресурсів. ДСА України орієнтувалася на усунення критичних технічних проблем, що впливають на безпечну та безперебійну діяльність судів, таких як аварійний стан покрівлі, прориви труб та інші суттєві дефекти.	-
26.	**Сторінка 49 (абзаци 4, 5) проєкту Звіту:** "Водночас пошук та відбір будівель для розміщення судів ДСА України також здійснювала без офіційно затверджених вимог та критеріїв. Відбір будівель проводили ТУ ДСА України, беручи до уваги зовнішній вигляд приміщення, його технічний стан та відповідність чи можливість приведення до вимог ДБН. Пріоритет надавався будівлям державної форми власності. Однак ДСА України не забезпечила контролю за процесом оренди приміщень. Так, Північний апеляційний господарський суд розміщувався в приміщенні Дочірньої компанії "Газ України "Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України" з 2012 року на умовах оренди строком на 10 років. Після закінчення строку оренди у 2019 році був укладений договір суборенди зі щорічною пролонгацією. ДСА України не вжила заходів щодо забезпечення суду власним приміщенням, що створює ризики незалежності його діяльності.".	Суди та територіальні управління ДСА України при пошуку відповідних приміщень керувалися об'єктивними факторами: технічним станом приміщення, його відповідністю ДБН, можливістю приведення до вимог ДБН та наявністю державної форми власності. Пріоритет надавався саме будівлям державної форми власності з метою мінімізації ризиків та забезпечення ефективного використання обмежених фінансових ресурсів. Проте. відсутність відповідних приміщень у місті Києві унеможливлює одразу забезпечити суди відповідними приміщеннями. В даному випадку це спільна консолідована співпраця суду, ДСА України та інших державних органів.	Висновки, зазначені в абзацах 4, 5 сторінки 49 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

27.	**Сторінка 50 (абзаци 1, 2, 3) проєкту Звіту:** "Крім того, оскільки ТУ ДСА України не мали в штаті спеціалістів із будівництва зі знаннями специфіки ДБН та ДСТУ, оцінка стану приміщень базувалася на візуальному огляді та суб'єктивних оцінках працівників. Лише "аварійний" стан визначався спеціалізованими установами або сертифікованими фахівцями. Без чітко визначених і актуалізованих критеріїв та технічної експертизи існувала ймовірність, що критичні дефекти будівель, які потребували ремонту, могли залишитися непоміченими. Загалом ДСА України займала пасивну позицію щодо забезпечення приміщеннями судів.".	ДСА України довела до судів і територіальних управлінь методичні орієнтири для визначення технічного стану приміщень на основі чинних норм і правил, що залишаються актуальними протягом тривалого часу. Таким чином, оцінка стану будівель здійснювалася відповідно до відомих вимог ДБН, без потреби у щорічному оновленні критеріїв. Факт наявності критичних дефектів будівель у більшості випадків визначається під час візуального огляду, навіть без спеціальної будівельної освіти. Територіальні управління щороку заповнюють таблиці технічного стану, що дозволяє систематизувати інформацію та оперативно реагувати на виявлені проблеми. Залучення сертифікованих експертів є економічно доцільним лише у випадках, коли йдеться про аварійний стан або складні технічні питання. Проведення повної експертизи для всіх будівель потребувало б значних коштів і не відповідало б принципу ефективного використання бюджетних ресурсів. ДСА України визначає пріоритети будівництва та ремонту, затверджує проєктно-кошторисну документацію, контролює розподіл бюджетних коштів і здійснює моніторинг стану приміщень судів на загальнонаціональному рівні. Територіальні управління, у свою чергу, виконують технічні та організаційні завдання, не виходячи за межі повноважень, визначених Положенням. Отже, оцінка технічного стану судових будівель здійснювалася в межах установлених процедур, із застосуванням чинних будівельних норм і практичних підходів, а модель управління, що передбачає розподіл функцій між ДСА України та її територіальними управліннями, є ефективною.	Висновки, зазначені в абзацах 1, 2, 3 сторінки 50 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.
28.	**Сторінка 51 (абзац 3) проєкту Звіту:** "Аналогічно, Нормативи № 298 передбачали забезпечення обладнанням для здійснення відеоконференцзв'язку кожного залу судового засідання та	Частинами сьомою та восьмою статті 11 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" встановлено: - учасникам судового процесу на підставі судовою рішення забезпечується можливість брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції у порядку, встановленому законом.	Виключити абзац 3 сторінки 51 з проєкту Звіту.

	додатково на суд в цілому. Водночас впровадження підсистеми відеоконференцзв'язку як складової ЄСІТС давало змогу відмовитися від придбання такого додаткового аудіо- та відео - обладнання, оскільки проведення засідань у режимі відеоконференції стало можливим безпосередньо з робочого місця, оснащеного камерою та мікрофоном, а фіксація судових засідань здійснювалася засобами самої підсистеми.".	Обов'язок забезпечити проведення відеоконференції покладається на суд, який отримав судове рішення про проведення відеоконференції, незалежно від спеціалізації та інстанції суду, який прийняв таке рішення; **- судові засідання проводяться виключно в спеціально обладнаному для цього приміщенні суду - залі засідань,** яке придатне для розміщення сторін та інших учасників судового процесу і дає змогу реалізовувати надані їм процесуальні права і виконувати процесуальні обов'язки. Отже, **у разі проведення судових засідань у режимі відеоконференції безпосередньо з робочого місця судді, оснащеного камерою та мікрофоном, а не в залі засідань суду, порушуються вимоги частини восьмої статті 11 Закону України "Про судоустрій і статус суддів".**	———
29.	**Сторінки 51 (абзац 4), 52 (абзац 2) проєкту Звіту:** "Відсутність оновленої нормативної бази та єдиного підходу до розрахунку потреб призводила до суттєвих розбіжностей між судами та ДСА України у визначенні кількості необхідного обладнання. … Це свідчить про відсутність належного контролю з боку ДСА України за процесом формування потреби в засобах інформатизації розпорядниками бюджетних коштів, а також про необхідність уніфікованої методики розрахунку.".	З метою визначення єдиної політики в частині здійснення заходів з інформатизації судами та іншими органами і установами системи правосуддя видано наказ ДСА України від 12.06.2018 № 298 "Про затвердження Нормативів забезпечення засобами інформатизації". Під час визначення кількісних показників забезпечення засобами інформатизації суди, органи і установи системи правосуддя мали дотримуватися вимог зазначеного наказу. Таким чином, твердження про відсутність єдиного підходу до розрахунку потреб є хибним. З метою оновлення нормативів забезпечення засобами інформатизації, затверджених наказом ДСА України від 12.06.2018 № 298, Вища рада правосуддя рішенням від 30.09.2025 № 2015/0/15-25 затвердила Нормативи матеріально-технічного забезпечення. Розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня були залучені до опрацювання проєкту оновлених нормативів, їх зауваження та пропозиції були враховані. З метою визначення потреби в засобах інформатизації, ДСА України щоквартально збирає від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (судів, територіальних	Висновки, зазначені в абзаці 4 сторінки 51 і в абзаці 2 сторінки 52 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

		управлінь ДСА України) інформацію про стан забезпечення судів засобами інформатизації, шляхом надсилання листа до розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня. Після отримання від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня заповненої форми щоквартального звіту здійснюється узагальнення та аналіз отриманої інформації. Аналіз полягає у перевірці відповідності розрахунків, здійснених розпорядниками бюджетних коштів, кількісним показникам нормативів забезпечення засобами інформатизації, починаючи з 30.09.2025 - Нормативів матеріально-технічного забезпечення. Відповідальність за внесення достовірної інформації під час заповнення щоквартально звіту про стан технічного забезпечення судів засобами інформатизації несуть розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня.	
30.	**Сторінка 52 (абзац 4) проєкту Звіту:** "Крім того, 10-річний строк експлуатації техніки, встановлений обліковою політикою, не враховував її реального фізичного та морального зносу. Нормативи №298 також не містили ані вимог до технічних характеристик техніки та програмного забезпечення, ані строків експлуатації, що призводило до закупівель комп'ютерів з різними характеристиками та іноді – без операційних систем, моніторів або джерел безперебійного живлення.".	10-річний строк експлуатації техніки визначено наказом ДСА України від 04.07.2016 № 131 "Про затвердження Положення про облікову політику" (зі змінами). З метою реалізації заходів, пов'язаних з виконанням вимог чинного законодавства у сфері інформатизації та визначення рекомендованих технічних вимог для закупівлі засобів інформатизації (комп'ютерне обладнання, оргтехніка, серверне обладнання тощо), на виконання доручення ДСА України, ДП "Інформаційні судові системи" (далі – Підприємство), як адміністратору Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та інших інформаційних систем і сервісів судової влади кожного року надсилає до актуалізовані рекомендовані технічні вимоги до засобів інформатизації. Також, ДСА України постійно наголошує Підприємству, що оновлені технічні вимоги до засобів інформатизації, мають забезпечувати можливість придбати таку комп'ютерну техніку, яка у свою чергу забезпечить працездатність підсистем та модулів Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи відповідно до Концепції ЄСІКС, затвердженої наказом	Висновки, зазначені в абзаці 4 сторінки 52 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

		ДСА України від 30.04.2025 № 178 та будуть використовуватися судами та органами і установами системи правосуддя під час придбання засобів інформатизації. Після отримання актуалізованих рекомендованих технічних вимог до засобів інформатизації від Підприємства, ДСА України листами доводить їх до відома та використання в роботі розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня. Зазначені рекомендовані технічні вимоги для засобів інформатизації містять й вимоги до ліцензійного програмного забезпечення. Строки експлуатації засобів інформатизації визначаються виробником згідно з технічною документацією, а також конкретними нормативно-правовими актами України, які регулюють використання таких засобів. Виробник встановлює базові строки експлуатації, виходячи з технічних характеристик та призначення обладнання, програмного забезпечення чи систем. Нормативно-правові акти встановлюють додаткові вимоги або обмеження для засобів інформатизації, що використовуються в певних сферах. Строки корисного використання засобів інформатизації, що використовуються в судах та установах системи правосуддя визначені наказом ДСА України від 04.07.2016 № 131 "Про затвердження Положення про облікову політику" (зі змінами).	
31.	**Сторінка 52 (абзац 5) проєкту Звіту:** "Отже, результати аудиту свідчать про обмежену спроможність ДСА України та ТУ ДСА України здійснювати ефективне планування, організацію та проведення публічних закупівель у сфері інформатизації. Відсутність єдиної методики розрахунку потреб, технічних вимог до комп'ютерної техніки, нормативів строків експлуатації та	Висновок і пропозиція, зазначені у четвертому і п'ятому реченнях абзацу 5 сторінки 52 проєкту Звіту, а саме: "З огляду на це доцільним є розмежування функцій ДСА України та ТУ ДСА України як розпорядника коштів та замовника закупівель і створення централізованої закупівельної організації, яка забезпечуватиме професійне проведення закупівель для місцевих та апеляційних судів. Такий підхід забезпечив би системність, уніфікованість та прозорість процедур, а також підвищив би ефективність використання бюджетних коштів - за прикладом Міністерства оборони чи Міністерства охорони	Виключити четверте і п'яте речення абзацу 5 сторінки 52 проєкту Звіту про доцільність створення окремої централізованої закупівельної організації (контори), а саме виключити: "З огляду на це доцільним є розмежування функцій ДСА України та ТУ ДСА України як розпорядника

	допустимості придбання окремих компонентів, а також несвоєчасне затвердження бюджетних призначень унеможливлювали належне оновлення матеріально-технічної бази судів. Виявлено факти придбання техніки з невідповідними характеристиками або без програмного забезпечення, що свідчить про неналежний контроль із боку ДСА України. З огляду на це доцільним є розмежування функцій ДСА України та ТУ ДСА України як розпорядника коштів та замовника закупівель і створення централізованої закупівельної організації, яка забезпечуватиме професійне проведення закупівель для місцевих та апеляційних судів. Такий підхід забезпечив би системність, уніфікованість та прозорість процедур, а також підвищив би ефективність використання бюджетних коштів - за прикладом Міністерства оборони чи Міністерства охорони здоров'я України.".	здоров'я України", - не узгоджуються з попередніми двома реченнями, викладеним у цьому ж абзаці, - тому є непереконливими. Зокрема, аудитори стверджують, що "Відсутність єдиної методики розрахунку потреб, технічних вимог до комп'ютерної техніки, нормативів строків експлуатації та допустимості придбання окремих компонентів, а також несвоєчасне затвердження бюджетних призначень унеможливлювали належне оновлення матеріально-технічної бази судів. Виявлено факти придбання техніки з невідповідними характеристиками або без програмного забезпечення, що свідчить про неналежний контроль із боку ДСА України". Вказані відхилення та недоліки у діяльності ДСА України з цих питань, не дають підстав стверджувати про необхідність утворення окремої організації з питань закупівель і розмежування функцій ДСА України. Необхідність усунення відхилень і недоліків та поліпшення роботи у цьому напрямку знаходиться у межах компетенції ДСА України, яка може прийняти відповідні управлінські рішення самостійно. Крім того, утворення окремої централізованої закупівельної організації призведе не до економії бюджетних коштів, а навпаки, до додаткового навантаження на державний бюджет з непередбачуваними наслідками. Достатньо буде усунути причини і ризики у цій сфері діяльності ДСА України, шляхом вжиття ДСА України і її керівництвом ефективних управлінських заходів. Створення в системі ДСА України окремої спеціалізованої централізованої закупівельної організації щодо здійснення публічних закупівель товарів, робіт, послуг для задоволення потреб місцевих і апеляційних судів призведе до значного додаткового фінансового навантаження на бюджет на утримання створеної окремої спеціалізованої централізованої закупівельної організації, а також призведе до відволікання цих значних коштів від потреб судів. У свою чергу, створення такої організації поза системою ДСА	коштів та замовника закупівель і створення централізованої закупівельної організації, яка забезпечуватиме професійне проведення закупівель для місцевих та апеляційних судів. Такий підхід забезпечив би системність, уніфікованість та прозорість процедур, а також підвищив би ефективність використання бюджетних коштів - за прикладом Міністерства оборони чи Міністерства охорони здоров'я України."

		України, призведе до додаткового фінансового навантаження на бюджет і до проблеми неузгодженості такого управлінського рішення з вимогами закону, оскільки ДСА України, як головний розпорядник бюджетних коштів повноваження щодо використання бюджетних коштів здійснює безпосередньо через механізм публічних закупівель (окрім видатків на оплату праці) і делегування цих повноважень іншій окремо створеній організації – є сумнівним з точки зору дотримання вимог законодавства з питань бюджету та ефективності такого управлінського рішення, яке гарантовано забезпечить максимальне задоволення потреб місцевих і апеляційних судів у товарах, роботах, послугах. Отже, висновок, оцінка і рекомендація, що зазначені у абзаці 5 сторінки 52 проєкту Звіту, - є непереконливими. У свою чергу слід зазначити, що приклади утворення окремих централізованих закупівельних організацій з проведення публічних закупівель товарів, робіт, послуг Міністерством оборони України (державне підприємство Міністерства оборони України "Агенція оборонних закупівель") та Міністерством охорони здоров'я України (Національна служба здоров'я України) приведено невдало, так як при здійсненні протягом останніх років публічних закупівель вказаними вище окремими централізованими закупівельними організаціями відбуваються у супроводженні постійних корупційних скандалів, такі закупівлі здійснюються не прозоро і кулуарно, за результатами таких закупівель правоохоронними органами відкрито велику кількість кримінальних проваджень.	
32.	**Сторінка 53 (абзац 4) проєкту Звіту:** "Водночас Нормативи № 298 і нові Нормативи матеріально-технічного забезпечення, затверджені у 2025 році, не містять норм щодо можливості придбання окремих складових персонального комп'ютера у разі виходу	Засіб інформатизації – це технічне, програмне, інформаційне або комунікаційне забезпечення, що використовується для реалізації інформаційно-комунікаційних технологій. До таких засобів належать комп'ютери, програмні продукти, інформаційні системи, мережі зв'язку та інше обладнання, необхідне для роботи з інформацією. Придбання складових персонального комп'ютера та інших	Висновки, зазначені в абзаці 4 сторінки 53 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	їх з ладу (монітору, системного блоку), що може призвести до необґрунтованого збільшення потреби.".	технічних засобів здійснюється за рахунок видатків споживання. Відповідно до підпункту 2.4 розділу 2 Порядку взаємодії між ДСА України та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня на всіх стадіях бюджетного процесу, затвердженого наказом ДСА України від 02.02.2018 №38 (зі змінами) потреба в інших видатках споживання, зокрема на придбання складових комп'ютерної та іншої техніки розраховується розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня (судами та установами системи правосуддя) при підготовці проєкту кошторису на відповідний бюджетний рік.	
33.	**Сторінка 54 (абзац 3) проєкту Звіту:** "Проте реальний стан оснащення судів залишався недостатнім. Наприклад, в Автозаводському районному суді м. Кременчука експлуатуються 66 комп'ютерів зі зносом 93 відсотки, а 2 із 5 систем відеоконференцзв'язку, придбані у 2016 році, мають знос 100 відсотків; у Вінницькому районному суді 18 із 34 комп'ютерів підлягають заміні через невідповідність мінімальним вимогам продуктивності.".	Станом на 01.01.2025 за інформацією, отриманою від ТУ ДСА України в Полтавській області наявно 93 персональних комп'ютери, з них 45 підлягає списанню, 3 системи відеоконференцзв'язку, з них 1 підлягає списанню. Станом на 01.01.2025 за інформацією, отриманою від ТУ ДСА України в Вінницькій області наявно 53 персональних комп'ютери, з них 7 підлягає списанню. Розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня зазначають кількість обладнання, що підлягає списанню під час внесення відповідних показників до форми щоквартального звіту про стан забезпечення засобами інформатизації судів та установ системи правосуддя. Рівень зношеності основних фондів - це показник, що визначається як відсоткове відношення загальної суми зносу до первісної вартості основних фондів. Зазначений показник розраховується засобами бухгалтерського обліку кожним окремим розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня (судами та установами правосуддя).	Висновки, зазначені в абзаці 3 сторінки 54 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.
34.	**Сторінка 54 (абзац 5) проєкту Звіту:** "Не врегульовано й питання ліцензійного програмного забезпечення.".	Придбання ліцензійного програмного забезпечення здійснюється за рахунок видатків споживання. Відповідно до підпункту 2.4 розділу 2 Порядку взаємодії між ДСА України та розпорядниками бюджетних коштів нижчого	Висновки, зазначені в абзаці 5 сторінки 54 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

		рівня на всіх стадіях бюджетного процесу, затвердженого наказом ДСА України від 02.02.2018 № 38 (зі змінами), потреба в інших видатках споживання, зокрема на придбання ліцензійного програмного забезпечення розраховується розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня (судами та установами системи правосуддя) при підготовці проєкту кошторису на відповідний бюджетний рік.	
35.	**Сторінка 55 (абзаци 2, 3, 4) проєкту Звіту:** "За результатами опитування суддів відсутність (несправність) комп'ютерної техніки, обладнання для відеоконференцзв'язку зазначалася серед причин перенесення засідань. Так, наприклад, за даними ДСА України, забезпеченість місцевих загальних судів Дніпропетровської області системами відеоконференцзв'язку станом на 01.01.2025 становила 25 відс., а місцеві загальні суди Миколаївської області забезпечені серверами на 44 відс. Таким чином, використання застарілого обладнання та відсутність належного оновлення призводили до затримок судових засідань, відповідно збільшення строків розгляду справ. Окрім того, аудитом виявлені неточності у звітності ДСА України. Так, у Звітах про діяльність ДСА України рівень забезпечення судів засобами інформатизації обчислювався за некоректною формулою, що призвело до його завищення станом на 01.01.2025 в середньому на 3 відсотка.".	За розрахунком ДСА України відповідно до Методики розрахунку результативних показників бюджетних програм, за якими Державна судова адміністрація України визначена головним розпорядником бюджетних коштів (скорочено – Методика № 596), затвердженої наказом ДСА України від 29.12.2023 № 596, на підставі показників щодо наявних залів судових засідань, кількості наявних систем відеоконференцзв'язку та кількості таких систем, що підлягають списанню, отриманих від ТУ ДСА України в Дніпропетровській області, рівень забезпечення системами відеоконференцзв'язку місцевих загальних судів Дніпропетровської області становить 41%. За розрахунком ДСА України відповідно до Методики № 596 з урахуванням показників щодо наявних залів судових засідань, кількості наявних систем відеоконференцзв'язку та кількості таких систем, що підлягають списанню, отриманих від ТУ ДСА України в Миколаївській області, рівень забезпечення системами відеоконференцзв'язку місцевих загальних судів Миколаївської області становить 56%. Кількісні і вартісні показники потреби в засобах інформатизації розраховуються ДСА України, з урахуванням показників стану забезпечення засобами інформатизації судів щоквартально. Оновлення застарілого обладнання відбувається в межах наявного фінансового забезпечення судів. ДСА України здійснює розрахунок рівня забезпечення судів засобами інформатизації відповідно до Методики розрахунку результативних показників бюджетних програм, за якими	Висновки, зазначені в абзацах 2, 3, 4 сторінки 55 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

		Державна судова адміністрація України визначена головним розпорядником бюджетних коштів, затвердженої наказом ДСА України від 29.12.2023 № 596, на підставі показників стану забезпечення засобами інформатизації судів, отриманих від судів та територіальних управлінь ДСА України.	———
36.	**Сторінка 56 (абзаци 3, 4, 5, 6) проєкту Звіту:** "Окрім цього, виявлено недоліки в забезпеченні технічними засобами для роботи з матеріалами, що містять державну таємницю. Рівень забезпечення технічними засобами для діловодства та розгляду справ, що містять інформацію з обмеженим доступом, визначити неможливо, оскільки ДСА України не веде облік, не збирає й не узагальнює дані щодо потреб судів у такому обладнанні. Наявна лише інформація про кількість атестованих автоматизованих робочих місць для роботи з матеріалами, що становлять державну таємницю. Аудитом встановлено, що 29 із 68 місцевих та апеляційних судів (43 відс.), які мають спеціальний дозвіл на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею, не забезпечені атестованими персональними електронно-обчислювальними машинами. Відсутність відповідного обладнання у таких судах уповільнює розгляд справ, що містять інформацію з обмеженим доступом, та створює ризики порушення процедур безпеки і захисту	Відповідно до основних завдань ДСА України, що визначені Положенням про Державну судову адміністрацію України, затвердженим Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 № 141/0/15-19 "забезпечує в межах повноважень, визначених законом, реалізацію державної політики у сфері охорони державної таємниці в ДСА України" (п. 36 Положення). Частиною першою статті 151 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (скорочено – Закон 1402) визначено, що Державна судова адміністрація України є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом. Повноваження Державної судової адміністрації України визначено статтею 152 Закону 1402. Відповідно до частини третьої статті 16 Закону 1402 суд, як державний орган має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням. Згідно з частиною восьмою статті 19 Закону 1402 суд є юридичною особою, якщо інше не визначено законом. Ураховуючи зазначене, Державна судова адміністрація України не є вищим органом по відношенню до судів в розумінні Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 № 939 (далі – Порядок № 939). Відповідно до пункту 3 Порядку № 939, забезпечення охорони державної таємниці на підприємстві, в установі, організації покладається на їх керівників.	Висновки, зазначені в абзацах 3, 4, 5, 6 сторінки 56 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	державної таємниці. Аудитом встановлено, що в судах загальної юрисдикції відсутність атестованих приміщень та технічних засобів із належним рівнем технічного захисту інформації унеможливлювала розгляд справ, які містять інформацію з обмеженим доступом, і створювала ризики порушення процедур безпеки та збереження державної таємниці. Так, 43 відсотки судів, які мали спеціальний дозвіл на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею, не були забезпечені атестованими технічними засобами.".	Керівник підприємства, установи, організації зобов'язаний бути обізнаним з вимогами законодавства у сфері охорони державної таємниці, із станом справ у структурних підрозділах підприємства, установи, організації, своєчасно вживати заходів для забезпечення режиму секретності, здійснювати постійний контроль за охороною державної таємниці на підприємства, в установі, організації. Рішення щодо необхідності облаштування в судах, які мають спеціальний дозвіл на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею, залів для проведення закритих засідань та наявності атестованих персональних електронно-обчислювальних машин (ПЕОМ) приймається суб'єктами режимно-секретної діяльності.	
37.	**Сторінки 57 (абзац 3), 58 (абзац 3) проєкту Звіту:** "В умовах воєнного стану особливої актуальності набуло питання забезпечення безперебійного енергоживлення. … Отже, незважаючи на зусилля ДСА України щодо забезпечення судів альтернативними джерелами живлення, брак коштів на їх обслуговування та затримки з введенням в експлуатацію унеможливлювали їхнє фактичне використання.".	Щодо розрахунку потужності генераторів та вартості закупівлі. ДСА України визначала потребу з метою планування та координації закупівель, користуючись відкритими джерелами ринкових цін. Остаточні технічні характеристики та придбання визначалися судами та територіальними управліннями ДСА України в межах доведеного фінансового ресурсу. ДСА України в межах своїх законодавчо визначених функцій іц повноважень забезпечила планування, визначення потреб та організаційне керівництво процесом забезпечення альтернативними джерелами енергопостачання. Проблеми з відсутністю генераторів чи затримками їхнього введення в експлуатацію виникли через об'єктивні обмеження, в тому числі дії/бездіяльність розпорядників коштів нижчого рівня, а не через неналежне виконання ДСА своїх функцій.	Висновки, зазначені в абзаці 3 сторінки 57 та абзаці 3 сторінки 58 проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.
38.	**Сторінка 58 (абзац 4) проєкту Звіту:** "Ще однією невирішеною проблемою залишалося меблеве забезпечення.".	ДСА України при наявності критичного стану забезпечення меблями залів судового засідання судів вживає заходи щодо виділення додаткового фінансового ресурсу.	Висновки, зазначені в абзацах 4, 5, 6, 7, 8 сторінки 58 проєкту Звіту, пропонується

		Якщо суди та ТУ ДСА України не звертаються з такою проблемою, відповідно ДСА України не має підстав вживати відповідні заходи. При цьому, закупівля меблів планується і здійснюється ДСА України в межах кошторисних призначень, затверджених на поточний рік.	відкоригувати, враховуючи надані коментарі.
	Розділ "Рекомендації" проєкту Звіту		
39.	**Сторінка 59 (абзаци 2, 3, 4, 5, 6, 7) розділ "Рекомендації" проєкту Звіту:** "ДСА України спільно з ВРП та РСУ (до 31.12.2026): 1. Розробити та реалізувати модель інституційного реформування ДСА України, яка забезпечить: - чітке розмежування управлінських і операційних функцій, зосередження ДСА України на стратегічному плануванні, адмініструванні та управлінні проєктами; - передання функцій закупівель товарів, робіт і послуг для судів до спеціалізованої централізованої закупівельної організації, здатної забезпечити прозорість, економність і ефективність процедур; - створення єдиної цифрової системи управління ресурсами судів, що об'єднає фінансові, кадрові та матеріально-технічні дані і дозволить здійснювати планування та контроль у режимі реального часу; - оновлення нормативно-правової бази для закріплення нового розподілу повноважень між центральним апаратом	Функції, повноваження ДСА України чітко визначені чинним законодавством, Положенням про Державну судову адміністрацію України, затвердженим рішенням ВРП від 17.01.2019 №141/0/15-19, що виключає необхідність запропонованого у звіті розмежування. Рекомендація щодо передання спеціалізованої закупівельної організації не ґрунтується на певних обставинах такої необхідності. У звіті не зазначено конкретних фактів, які стали підставою зазначення такої рекомендації, які конкретні недоліки мали місце при проведенні закупівель судами та ТУ ДСА України. Така рекомендація дана без детального вивчення поточного стану проведення закупівель судами та ТУ ДСА України. Для зазначення такої рекомендації необхідно чітке вивчення можливості запровадження таких закупівель саме для судової системи, яка має дуже розгалужену мережу, значна кількість судів розміщена в маленьких містах та селах, де значно важка логистика. Крім того, утворення такої організації буде потребуватиме додатковий значний фінансовий ресурс. Таким чином, зазначена рекомендація сформована поверхнево, за відсутністю певного обґрунтування та підстав. Крім того слід зазначити, що Концепцією ЄСІКС, яка затверджена наказом ДСА України від 30 квітня 20025 року № 178 передбачено утворення Підсистеми "Управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю органів судової влади", яка призначена для управління людськими, фінансовими та матеріальними ресурсами, а також	Вилучити з розділу "Рекомендації" рекомендацію 1 для ДСА України з ВРП та РСУ щодо інституційного реформування ДСА України, як непереконливу, таку що не відображає чіткий взаємозв'язок між метою аудиту, питаннями, критеріями, результатами аудиту, його висновками і оцінками і не підкріплену точними і доказовими аргументами.

	ДСА України, її територіальними управліннями та закупівельною організацією.".	автоматизації процесів фінансового, бухгалтерського та кадрового обліків. Розбудова підсистеми "Управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю органів судової влади" надасть змогу повноцінно керувати кадровим обліком та HR-процесами, тісно переплітаючи їх з функціонуванням компонентів ЄСІКС, управляючи доступом до функціональності та даних залежно від займаної працівником посади. Функції бухгалтерського обліку й фінансового планування, контролю та аналітики відкриють можливості для підвищення обраховуваності діяльності кожного суду чи іншого органу системи правосуддя, алокуючи видатки на кожну справу чи кожне службове завдання. Такий облік і контроль буде мати своїм результатом зменшення витрат на відправлення правосуддя та підвищення ефективності діяльності судових органів. Ці заходи заплановано впровадити до 2028 року. Отже, зазначені рекомендації є непереконливими, оскільки не відображає чіткий взаємозв'язок між питаннями аудиту, критеріями аудиту, висновками та оцінками. Надання таких рекомендацій не випливає з висновків та оцінок, зроблених у ході аудиту Рахункової палати. Їх реалізація може призвести до неефективного витрачання додаткових бюджетних коштів, руйнування системи належного фінансового та організаційного забезпечення органів судової влади, суттєвих корупційних ризиків у сфері правосуддя, зокрема: **1) розмежування управлінських і операційних функцій, зосередження ДСА України на стратегічному плануванні, адмініструванні та управлінні проектами, з великою ймовірністю призведе до руйнування цілісного процесу реалізації функцій і завдань ДСА України щодо належного фінансового та організаційного забезпечення діяльності судів і суддів з метою створення належних умов для здійснення ними правосуддя;** **2) передання функцій закупівель товарів, робіт і послуг**	

		для судів до спеціалізованої централізованої закупівельної організації та оновлення у зв'язку з цим нормативно-правової бази для закріплення нового розподілу повноважень: **- призведе до руйнування правового поля функціонування органів правосуддя, починаючи з Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність з організаційного і фінансового забезпечення органів судової влади, а також до значного фінансового навантаження на бюджет з відволіканням значних фінансових ресурсів від потреб судів;** **- створить нову проблему неузгодженості такого управлінського рішення з вимогами законодавства з питань бюджету та публічних закупівель, оскільки ДСА України, як головний розпорядник бюджетних коштів, повноваження щодо використання бюджетних коштів здійснює безпосередньо через механізм публічних закупівель (окрім видатків на оплату праці);** **3) для створення єдиної цифрової системи управління ресурсами судів не потрібно розробляти та реалізовувати модель інституційного реформування ДСА України. Достатньо прийняття і реалізації простого управлінського рішення в системі існуючої моделі ДСА України.**	
40.	**Сторінка 59 (абзаци 2, 8, 11) розділ "Рекомендації" проєкту Звіту:** "ДСА України спільно з ВРП та РСУ (до 31.12.2026): … 2. Забезпечити актуалізацію нормативів фінансового, кадрового та матеріально-технічного забезпечення судів з урахування встановлених під час аудиту недоліків, зокрема:	Рішенням Вищої ради правосуддя від 06.08.2024 № 2395/0/15-24 разом з Європейською комісією з питань ефективності правосуддя Ради Європи (CEPEJ) утворено робочу групу для розроблення та впровадження нормативів кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів, до складу якої увійшли члени Вищої ради правосуддя, представники Верховного Суду, Ради суддів України та ДСА України. За результатами аналізу інформаційно-аналітичних матеріалів щодо відібраних з урахуванням вимог CEPEJ пілотних судів України CEPEJ у	Виключити абзац 8 сторінки 59 розділ "Рекомендації" проєкту Звіту у зв'язку з його реалізацією.

	… удосконалити нормативи кадрового забезпечення з урахуванням реального навантаження на працівників апаратів судів і специфіки функціональних підрозділів та методології CEPEJ-SATURN; …".	лютому 2025 року надіслала до Вищої ради правосуддя проєкт Звіту "Оцінка та діагностика для підвищення ефективності та якості системи правосуддя в Україні за особливих обставин та в довгостроковій перспективі", який опрацьований українським складом робочої групи та в пілотних судах. У проєкті Звіту CEPEJ, зокрема, надано високу оцінку роботі українських судів та суддів, із наголошенням на тому, що аналіз статистичних показників щодо кількості розглянутих справ свідчить про надзвичайно високу стійкість і спроможність судової системи України та здатність ефективно функціонувати навіть у таких екстремальних умовах, у яких судова влада функціонує під час дії воєнного стану: енергетична криза, обстріли, перебої з фінансуванням, надмірне навантаження та кадровий голод. Крім цього, зауважено, що формула розрахунку середніх витрат часу на розгляд судових справ для визначення коефіцієнта навантаження суддів, розроблена Програмою USAID "Справедливість для всіх", а також методологія зважування справ, є дієвими, а їх алгоритм – правильним. Упродовж 2024–2025 років у межах опрацювання запропонованих ДСА України проєктів нормативів кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів і доданих до них матеріалів було проведено низку робочих зустрічей зацікавлених сторін і засідань робочої групи. Метою цих заходів було оцінити відповідність розроблених проєктів нормативів актуальним потребам функціонування судової системи, а також рекомендаціям міжнародних експертів щодо підвищення її ефективності та якості з урахуванням поточних і довгострокових викликів. За результатами аналізу та обговорення зазначених документів, ураховуючи зауваження і пропозиції суддівської спільноти, міжнародних експертів та членів робочої групи, ДСА України здійснювала їх доопрацювання та актуалізацію. Згідно з пунктом 9 Методики розрахунку чисельності суддів судів першої та апеляційної інстанцій, затвердженої рішенням	_____

		Вищої ради правосуддя № 2015/0/15-25 від 30.09.2025, розрахунок прогнозованої кількості суддів здійснюється щорічно. Складниками нормативів кадрового забезпечення судів є кількість суддів і штатна чисельність працівників апарату суду, у тому числі помічників суддів. Отже, визначення Вищою радою правосуддя кількості суддів у місцевих та апеляційних судах здійснюється щорічно. Зміни кількості суддів призведуть до зміни штатної чисельності посад апарату суду.	
41.	**Сторінка 59 (абзаци 15, 16, 17, 18, 19, 20) розділ "Рекомендації" проєкту Звіту:** "ДСА України (до 31.12.2026): 1. Удосконалити Порядок № 38, передбачивши в ньому: єдину методику формування потреби у видатках місцевих та апеляційних судів; алгоритми збору, перевірки й узагальнення даних із деталізацією по кожному суду; порядок перевірки обґрунтованості розрахунків потреби; чіткі критерії пріоритезації та пропорційного врахування потреб судів; процедури системного моніторингу та контролю за використанням бюджетних асигнувань розпорядниками нижчого рівня, у тому числі щодо утворення залишків і кредиторської заборгованості.".	Порядок формування потреби у видатках доводився до розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня листами ДСА України від 27.01.2022 № 11-1220/22 та від 05.05.2023 № 11-5404/23. Потреба та проєкти кошторисів формуються за деталізованим переліком видатків за кожним кодом економічної класифікації видатків з відображенням кількісних, цінових та вартісних параметрів. У разі відсутності у деталізованому переліку видатків окремого пункту, за яким виникла потреба в бюджетних асигнуваннях, заплановані видатки зазначаються у пункті "Інші видатки", що міститься за кожним КЕКВ з відповідним зазначенням розрахунків по ньому у формі "Обґрунтування інших видатків". Зокрема, Порядком № 38 передбачено: 2.2. Після доведення Міністерством фінансів України інструкції з підготовки бюджетної пропозиції до Бюджетної декларації та орієнтовних граничних показників та надходжень спеціального фонду на середньостроковий період департамент для забезпечення своєчасної організації роботи у триденний строк доводить до відома розпорядників нижчого рівня: - орієнтовні граничні показники та надходження спеціального фонду на середньостроковий період; - форму проєкту кошторису; - надає роз'яснення щодо заповнення проєкту кошторису; - розробляє і повідомляє розпорядникам нижчого рівня інші показники, яких вони повинні дотримуватися відповідно до	Рекомендації, зазначені в абзацах 15, 16, 17, 18, 19, 20 сторінки 59 розділ "Рекомендації" проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

		законодавства і які необхідні для правильного визначення обсягів видатків бюджету; - установлює термін подання проєкту кошторису розпорядниками нижчого рівня; - встановлює інші вимоги в межах повноважень для забезпечення дотримання вимог бюджетного законодавства; 2.7. Департамент розглядає проєкти кошторисів бюджетних установ розпорядників нижчого рівня у такій послідовності: - перевірка правильності заповнення форми; - перевірка врахування всіх рекомендацій, що доведені листом головного розпорядника; - аналіз наданої розпорядниками нижчого рівня інформації на предмет її відповідності бюджетному законодавству; - узагальнення департаментом наданих розпорядниками нижчого рівня проєктів кошторисів та формування зведеної форми проєкту кошторису; 4.6. З метою аналізу та контролю за виконанням кошторисів і показників паспортів бюджетних програм, відповідно до бюджетного законодавства за визначеною департаментом та затвердженою наказом головного розпорядника формою, у визначені терміни та з урахуванням рекомендацій щодо заповнення розпорядники нижчого рівня подають звіт про виконання кошторису та паспорта бюджетної програми. Департамент узагальнює надану розпорядниками нижчого рівня у звіті про виконання кошторису та паспорта бюджетної програми інформацію та на її підставі в терміни, визначені для подання зведеної фінансової та бюджетної звітності, подає Міністерству фінансів України звіти про виконання паспортів бюджетних програм.	— ----
42.	**Сторінки 59 (абзац 15), 60 (абзац 8) розділ "Рекомендації" проєкту Звіту:** "ДСА України (до 31.12.2026): … 6. Вжити заходів для забезпечення	Джерелами інформації для результативних показників є Укази Президента України, Закон України "Про судоустрій і статус суддів", штатні розписи, дані внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, який здійснюється відповідними структурними підрозділами ДСА України за напрямами	Рекомендації, зазначені в абзаці 8 сторінки 60 розділ "Рекомендації" проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	дотримання пункту 6 Загальних вимог № 1536, передбачивши підтвердження результативних показників офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, а також даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, які є джерелами інформації для їх визначення або розрахунку.".	діяльності.	
43.	**Сторінки 59 (абзац 15), 60 (абзац 9) розділ "Рекомендації" проєкту Звіту:** "ДСА України (до 31.12.2026): … 7. Розробити та впровадити автоматизовану систему обліку, що міститиме повну інформацію про всі будівлі та функціональні групи приміщень місцевих та апеляційних судів, із можливістю оновлення та доступу до даних в режимі реального часу.".	Вважаємо доцільним зазначену систему обліку впровадити в рамках розробки Підсистеми "Управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю органів судової влади", як окремий фунціонал.	Виконання заходу до 31.12.2026 року неможливо виконати, так як на впровадження зазначеного заходу необхідно декілька років та відповідний фінансовий ресурс. Враховуючи зазначено, пропонуємо відкоригувати рекомендацію, викладену в абзаці 9 сторінки 60 розділу "Рекомендації" проєкту Звіту, а саме рекомендацію: "7. Розробити та впровадити автоматизовану систему обліку, що міститиме повну інформацію про всі будівлі та функціональні групи приміщень місцевих та апеляційних судів, із можливістю оновлення та доступу до даних в режимі реального часу.".

	Розділ "Інформація про аудит" проєкту Звіту		
44.	**Сторінка 61 (абзац 4) розділ "Інформація про аудит" проєкту Звіту:** "Аудит проведено відповідно до Закону України від 02 липня 2015 року № 576-VIII "Про Рахункову палату" (зі змінами), Міжнародних стандартів вищих органів аудиту, визнаних в Україні, та вимог нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Рахункової палати.".	Частиною шостою статті 4 Закону України "Про рахункову палату" від 02.07.2015 № 576-VIII (в редакції, що діяла з 28.01.2025 по дату обговорення проекту Звіту) (скорочено - Закон України "Про рахункову палату") передбачено, що організаційно-методологічні засади здійснення державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) визначаються Рахунковою палатою відповідно до Системи професійних документів INTOSAI (IFPP) та Закону України "Про рахункову палату", а також оприлюднюються на офіційному веб-сайті Рахункової палати у формі відкритих даних відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації". Слід зазначити, що з 28.01.2025 по дату обговорення проекту цього Звіту, на офіційному веб-сайті Рахункової палати у формі відкритих даних не було оприлюднено організаційно-методологічні засади здійснення державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) визначаються Рахунковою палатою відповідно до Системи професійних документів INTOSAI (IFPP) та Закону України "Про рахункову палату". У періоді з 28.01.2025 по дату обговорення проекту цього Звіту на офіційному веб-сайті Рахункової палати оприлюднено Регламент Рахункової палати, затверджений рішенням Рахункової палати 29.03.2024 № 15-1. Положення Регламенту Рахункової палати, затвердженого рішенням Рахункової палати 29.03.2024 № 15-1, не відповідають правовим приписам Закону України "Про рахункову палату" від 02.07.2015 № 576-VIII (в редакції, що діяла з 28.01.2025 по дату обговорення проекту Звіту). Методологія проведення аудиту ефективності, що затверджена рішенням Рахункової палати 06.06.2023 № 12-2, згідно якої проводився цей захід державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), не відповідає правовим приписам Закону України "Про рахункову палату" від 02.07.2015 № 576-VIII (в редакції, що діяла з 28.01.2025 по дату	Врахувати при прийнятті остаточних висновків та наданні рекомендацій.

		обговорення проекту Звіту). Частиною другою статті 31 Закону України "Про рахункову палату" встановлено, що порядок, правила та процедура здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) визначаються цим Законом та відповідно до цього Закону Регламентом Рахункової палати. Частиною другою статті 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.	
45.	**Сторінки 61 (передостанній абзац), 62 (абзаци 8, 9, 10, 11, 12) проєкту Звіту:** "Для отримання достатніх і належних доказів застосовано комплекс методів збору та аналізу інформації, визначених програмою та матрицею дизайну аудиту, зокрема: … Для оцінки ступеня відповідності обсягів фінансування та матеріально-технічного забезпечення місцевих і апеляційних судів їхнім фактичним потребам під час аудиту застосовано таку шкалу: - 90 відс. і більше - високий рівень забезпечення; - від 70 до 89 відс. - середній рівень забезпечення; - менше 70 відс. - низький рівень забезпечення. Зазначені методи дозволили отримати достатні, належні та достовірні	Протягом 2023 – 2024 років Міністерством фінансів України задовольнялась потреба, що запрошувалась бюджетними запитами головного розпорядника бюджетних коштів бюджетної програми КПКВК 0501020 - Державною судовою адміністрацією України, на організаційне і фінансове забезпечення органів судової влади, ДСА України та її територіальних управлінь, Служби судової охорони та її територіальних управлінь, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України на рівні менш ніж 70 відсотків. Тому, **застосування під час проведення цього аудиту для оцінки Рахунковою палатою ступеня відповідності обсягів фінансування та матеріально-технічного забезпечення місцевих і апеляційних судів їхнім фактичним потребам такої шкали як: 90 відсотків і більше - високий рівень забезпечення; від 70 до 89 відсотків - середній рівень забезпечення; менше 70 відсотків - низький рівень забезпечення, не дозволила отримати достатні, належні та достовірні аудиторські докази для формулювання висновків і рекомендацій щодо визначення і встановлення об'єктивного рівня організаційного і фінансового забезпечення органів судової влади Державною судовою адміністрацією України протягом 2023 – 2024 років.**	Врахувати при прийнятті остаточних висновків та наданні рекомендацій.

	аудиторські докази для формулювання висновків і рекомендацій, викладених у звіті.".	При цьому слід зазначити, що **вказана вище шкала, яка використовувалася Рахунковою палатою під час проведення цього аудиту, не затверджена жодним нормативно-правовим актом, а тому, висновки Рахункової палати у частині визначення і встановлення рівня організаційного і фінансового забезпечення органів судової влади Державною судовою адміністрацією України протягом 2023 – 2024 років не базуються на документальних доказах, а мають ознаки оціночного судження.**	
	Додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту		
46.	**Сторінка 67 (абзаци 5, 6) додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту:** **"Критерій виконано частково.** Зведена потреба у коштах формувалася на підставі пропозицій місцевих та апеляційних судів, однак за відсутності затверджених нормативів фінансового забезпечення судів та єдиного методологічного підходу до збору, перевірки й узагальнення даних. Це призвело до неповного, нерівномірного та необ'єктивного врахування фактичних потреб судів.".	**Критерій виконано.** Зведена потреба у коштах формувалася на підставі пропозицій місцевих та апеляційних судів, підходи до збору, перевірки й узагальнення якої визначені Порядком № 38 та листами ДСА України від 27.01.2022 № 11-1220/22 та від 05.05.2023 № 11-5404/23, та врахована в повному обсязі. Нормативи фінансового забезпечення, затверджені рішенням Вищої ради правосуддя 30.09.2025.	Висновки, зазначені в абзацах 5, 6 сторінки 67 додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.
47.	**Сторінка 67 (абзаци 8, 9) додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту:** **"Критерій виконано частково.** Бюджетні запити ДСА України на 2023 та 2024 роки формувалися на основі	**Критерій виконано.** Потреба та проєкти кошторисів формуються за деталізованим переліком видатків за кожним кодом економічної класифікації видатків з відображенням кількісних, цінових та вартісних параметрів. У разі відсутності у деталізованому переліку видатків окремого пункту, за яким виникла потреба в	Висновки, зазначені в абзацах 8, 9 сторінки 67 додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	зведених розрахунків, отриманих від місцевих– судів і територіальних управлінь, однак через відсутність єдиного методологічного підходу до визначення потреби та регламентованої процедури її перевірки показники запитів не були належно обґрунтовані. Порядок № 38 не встановлює чітких механізмів перевірки правильності розрахунків, вимог до документального підтвердження показників і алгоритмів погодження даних між судами, територіальними управліннями та ДСА України. Як наслідок, подані розрахунки потреби в бюджетних коштах не містили необхідної деталізації за кількістю, вартістю й одиницями виміру, часто без техніко-економічних обґрунтувань і формувалися нерівномірно, що зумовило необ'єктивність визначення потреби та обмежило обґрунтованість бюджетних запитів.".	бюджетних асигнуваннях, заплановані видатки зазначаються у пункті "Інші видатки", що міститься за кожним КЕКВ з відповідним зазначенням розрахунків по ньому у формі "Обґрунтування інших видатків". Техніко-економічне обґрунтування – це комплекс документів, що оцінює доцільність та ефективність інвестиційного проекту, який потребує бюджетного фінансування. Воно включає технічні, економічні, соціальні та ринкові аспекти, аналіз витрат і вигод, оцінку ризиків, а також розрахунок термінів окупності та соціального ефекту від реалізації проєкту.	
48.	**Сторінки 68 (абзаци 13, 14, 15), 69 (абзаци 1, 2, 3) додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту:** **"Критерій не виконано.** Система результативних показників бюджетної програми не забезпечувала об'єктивного відображення результатів виконання завдань і напрямів використання бюджетних коштів. Показники формувалися без підтвердження офіційною статистикою, а	**Критерій виконано.** Джерелами інформації для результативних показників є Укази Президента України, Закон України "Про судоустрій і статус суддів", штатні розписи, дані внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, який здійснюється відповідними структурними підрозділами ДСА України за напрямами діяльності. Згідно підпункту 3.5.1.1. Методики розрахунку результативних показників бюджетних програм, за якими Державна судова адміністрація України визначена головним розпорядником бюджетних коштів, затвердженої наказом ДСА України від 29.12.2023 № 596, результативний показник	Висновки, зазначені в абзацах 13, 14, 15 сторінки 68 та в абзацах 1, 2, 3 сторінки 69 додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	окремі з них – на підставі внутрішніх довідкових даних ДСА України, що не гарантувало їх повноти та достовірності. Водночас у паспортах бюджетної програми відсутні індикатори ефективності використання ресурсів, зокрема щодо середніх витрат на розгляд судової справи та навантаження на одного суддю. Крім того, у звітності не враховувався залишок нерозглянутих справ, сформований за попередні періоди, що викривлювало оцінку фактичних результатів діяльності судів. Крім того, паспортами бюджетної програми за КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя" на 2023 та 2024 роки визначено напрями використання бюджетних коштів, які одночасно охоплюють фінансування діяльності судів та утримання апарату ДСА України і її територіальних управлінь. Така структура видатків фактично поєднує адміністративно-господарські та функціональні витрати в межах однієї бюджетної програми, що ускладнює розмежування витрат за економічним змістом, визначення їхньої результативності та оцінку ефективності використання бюджетних коштів.".	"відсоток вирішених судових справ до загальної кількості судових справ, що надійшли на розгляд судів" розраховується шляхом ділення загальної кількості вирішених судових справ на загальну кількість судових справ, що надійшли на розгляд, та зазначається у відсотках. Кількість судових справ, які будуть вирішені, є кількістю справ і матеріалів, розглянутих судом за певний період часу, які перебували на розгляді суду у звітному періоді та складається із суми залишку нерозглянутих справ і матеріалів на початок звітного періоду і справ і матеріалів, що надійшли у звітному періоді. Показник "відсоток вирішених судових справ до загальної кількості судових справ, що надійшли на розгляд суду" використовується як один із інтегральних показників ефективності діяльності суду, що рекомендований Європейською комісією з ефективності правосуддя (CEPEJ). Для розрахунку за цим показником використовуються дані про динаміку надходження і розгляду справ: а) кількість розглянутих справ і матеріалів за звітний період; і б) кількість нових справ і матеріалів, що надійшли за звітний період.	
49.	**Сторінка 69 (абзаци 6, 7) додаток 2**	Повноваження ДСА України щодо кадрового забезпечення	Пропонується врахувати в

	"Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту: **"Критерій не виконано.** Фактична кількість суддів не відповідає кількості суддів, визначеній рішенням ВРП з урахуванням консультативного висновку ДСА України. У 2024 році фактична кількість суддів склала 4 800, що на 3 176 менше ніж визначено рішенням Вищої ради правосуддя з урахуванням консультативного висновку ДСА України. Аналогічно у 2023 році фактична кількість суддів була 4 673 або на 3 303 суддів менше.".	судів, не передбачають участі у процедурі призначення суддів. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 93 Закону 1402 Вища кваліфікаційна комісія суддів України веде облік даних про кількість посад суддів у судах, у тому числі вакантних. ДСА України не впливає на визначення порядку та методології обліку таких посад. Загальновідомим та таким, що обговорюється у широкому колі професійної юридичної спільноти, є питання наявності великої кількості незаповнених посад суддів у судах України. Разом з тим, така ситуація утворилась не внаслідок дій чи бездіяльності ДСА України, а зумовлена так званим "побічним ефектом" від перманентних реформ судової влади. Це наслідок того, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України не працювала протягом 2019 - 2022 років, оскільки попередній її склад був розпущений Верховною Радою у жовтні 2019 року. Це призвело до вакууму в системі добору суддів. З 22 лютого 2022 року Вища рада правосуддя втратила повноважність. Через два дні розпочалося повномасштабне вторгнення рф до України. Більше ніж 10 місяців Вища рада право не працювала, через що увесь цей час було неможливо призначити або звільнити суддів. Вища рада правосу відновила кворум лише 12 січня 2023 року. ДСА України не наділена повноваженнями, реалізація яких могла б вплинути на кадрову ситуацію, що склалась із посадами суддів в Україні. Тож, сукупність усіх об'єктивних чинників призвела до існуючої ситуації на сьогодні.	частині констатації існуючих обставин. При цьому виключити зі звіту—будь-які припущення щодо наявності причинно-наслідкового зв'язку між діями/бездіяльністю ДСА України і незаповненими посадами суддів в Україні.
50.	**Сторінка 69 (абзаци 12, 13) додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту:** **"Критерій не виконано.** Через дефіцит кадрів, фактична чисельність працівників апаратів у 2024 році була 22 781, що менше штатного	На думку ДСА України критерій сформульований помилково, адже діюче законодавство не забороняє наявність вакантних посад в апаратах судів, як і в будь-яких інших органах та установах. Штатний розпис може містити вакантні посади. Порядок їх заповнення чітко зазначено у законі. Згідно з частиною п'ятої статті 155 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" керівник апарату суду призначає, звільняє,	Пропонується виключити зі звіту будь-які припущення щодо наявності причинно-наслідкового зв'язку між діями/бездіяльністю ДСА України і вакантними посадами в апаратах судів України.

	розпису на 4 873 осіб (17,6 відс.), та у 2023 році - 22 959 або менше штатного розпису на 4 569 осіб (16,6 відсотків).".	здійснює добір працівників. В свою чергу, ДСА України у межах повноважень вживає усіх можливих дієвих заходів щодо сприяння заповненню вакантних посад в апаратах судів. Разом з тим, врахуванню підлягають об'єктивно існуючі обставини, такі як низький неконкурентний рівень оплати праці в апаратах судів, а також зміна територіальної підсудності судів деяких областей внаслідок збройної агресії рф. Тобто, сукупність об'єктивних чинників, що склались у державі, а не дії/бездіяльність ДСА України призвели до збільшення кількості вакантних посад в апаратах деяких судів України. Зменшення кількості суддів, а також фактично зайнятих працівників апаратів місцевих, апеляційних судів Донецької, Запорізької, Луганської Харківської, Сумської, Херсонської, Миколаївської Дніпропетровської областей, спричинено припиненням здійснення правосуддя судами внаслідок військової агресії рф і подальшим відрядженням суддів до інших судів відповідно до частини першої статті 55 Закону "Про судоустрій і статус суддів".	
51.	**Сторінки 69 (останній абзац), 70 (абзаци 1, 2) додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту:** **"Критерій не виконано.** У 2023 році середній рівень плинності кадрів в апаратах місцевих загальних судів сягнув критичних 28,6 відс., зокрема серед секретарів судових засідань – 39 відс., серед помічників суддів –20 відс. У 2024 році ці показники дещо знизилися (до 26 відс. Загалом, 31,7 відс. – секретарі, 18,6 відс. – помічники). Водночас плинність кадрів інших судів визначити не можливо, через відсутність	Коментарі і застереження аналогічні до попереднього критерію аудиту. Крім цього, не зрозумілим є висновок контрольної групи Рахункової палати щодо неможливості визначити плинність кадрів інших судів через відсутність у ДСА України необхідної інформації. Про які саме "інші" суди йде мова і чим передбачено наявність у ДСА України такої інформації?	Пропонується врахувати в частині констатації існуючих обставин. При цьому виключити зі звіту будь-які припущення щодо наявності причинно-наслідкового зв'язку між діями/бездіяльністю ДСА України і вакантними посадами в апаратах судів України.

–	у ДСА України необхідної для цього інформації.".		–
52.	**Сторінки 70 (абзаци 9, 10, 11, 12, 13), 71 (абзаци 1, 2) додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту:** **"Виконано частково.** ДСА України не володіла повною та достовірною інформацією в усіх істотних аспектах про реальні потреби місцевих та апеляційних судів у групах функціональних приміщень. Облік вона фактично здійснювала лише за показником загальної площі будівель, тоді як кількісні дані про конкретні категорії приміщень, визначені ДБН, – кабінети суддів і їхніх помічників, робочі місця секретарів судових засідань, архіви, канцелярії, приміщення для роботи з матеріалами справ, місця для відвідувачів, санвузли та атестовані приміщення для розгляду справ, що містять інформацію з обмеженим доступом, – не збиралися. Під час аудиту встановлено, що у 2023–2024 роках у десяти областях та місті Києві рівень забезпечення місцевих загальних судів площами залів судових засідань мав низький рівень, а в п'яти областях та Києві був низьким і рівень забезпечення за їх кількістю. Рівень забезпечення кабінетами суддів за кількістю у 12 областях та місті Києві був середнім і високим.	Відсутність централізованої автоматизованої бази даних обліку й управління майном дійсно обмежує можливості оперативного аналізу, однак у межах наявних ресурсів ДСА України забезпечила системний збір і консолідацію інформації про будівлям/ приміщенням судів, органів та установ системи правосуддя. Для цього було розроблено уніфіковану форму у форматі Excel, яка містить повний перелік базових даних, необхідних для обліку та оцінки стану судових приміщень. Зазначена форма включає інформацію не лише про загальну площу будівель, а й про форму власності, адресу, технічний стан, кількість залів судових засідань, кабінетів суддів, конвойних приміщень, санвузлів, наявність правовстановлюючих документів та інші параметри. Тому твердження аудиту про те, що оцінка здійснювалася виключно за показником загальної площі, не відповідає дійсності. Щодо зауваження про відсутність обліку по окремих функціональних групах приміщень - слід зазначити, що володіння детальною інформацією про кожне функціональне приміщення (наприклад, наявність чи відсутність кабінету помічника судді) саме по собі не створює доданої цінності для процесу планування чи фінансування. У більшості випадків існуючі будівлі судів мають обмежені конструктивні параметри, які унеможливлюють облаштування додаткових приміщень без проведення реконструкції або нового будівництва.	Висновки, зазначені в абзацах 10, 11, 12, 13 сторінки 70 та в абзацах 1, 2 сторінки 71 додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

-	У Вінницькій, Житомирській, Черкаській та Чернігівській областях рівень забезпечення кабінетами помічників суддів був низьким за площею, а в Івано-Франківській, Хмельницькій та Черкаській – і за кількістю. У чотирьох областях приміщення для секретарів судових засідань були забезпечені на низькому рівні як за площею, так і за кількістю. У місцевих загальних судах Київської та Харківської областей був низьким рівень забезпечення архівами. У Полтавській, Хмельницькій та Черкаській областях був низьким рівень забезпечення за кількістю канцелярій, а у Києві та Вінницькій області - й за площею. У Вінницькій, Івано-Франківській, Київській, Чернівецькій, Чернігівській областях та місті Києві рівень забезпечення місцями для сидіння в очікуванні розгляду справ був близько 40 відсотків. У 2023 році в чотирьох областях та місті Києві кількість приміщень для роботи з матеріалами справ для юристів і громадян становила менше ніж 20 відс. потреби. Загалом у 2023-2024 роках у дев'яти областях та місті Києві рівень забезпечення приміщеннями для роботи з матеріалами справ був низьким за кількістю, а у семи з них і столиці - також і за площею. Крім того, в дев'яти областях кількість санвузлів для відвідувачів була недостатньою (менш ніж 70 відс. потреби), а у Київській,		

	Закарпатській, Хмельницькій і Чернівецькій областях аналогічна проблема стосувалася й санвузлів для працівників судів.		
53.	**Сторінка 72 (абзаци 1, 3) додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту:** **"Виконано частково.** … ДСА України не забезпечила належний контроль за процесом формування потреби в засобах інформатизації розпорядниками бюджетних коштів, а також не запровадила уніфіковану методику її розрахунку.".	З метою визначення першочергової потреби в засобах інформатизації, ДСА України звертається до судів та ТУ ДСА України, як розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня з дорученням надати кількісний та вартісний показник потреби в засобах інформатизації. Кількісний розрахунок першочергової потреби здійснюється судами та ТУ ДСА України з урахуванням вимог Нормативів забезпечення засобами інформатизації, затверджених наказом ДСА України від 12.06.2018 № 298 (зі змінами). Вартісний показник потреби визначається також судами та ТУ ДСА України відповідно до вимог Примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі, затвердженої наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18.02.2020 № 275 (зі змінами). Слід зауважити, що вартісний показник за одиницю персональних комп'ютерів/ноутбуків визначається відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 04.04.2001 № 332 "Про граничні суми витрат на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування, мобільних телефонів, комп'ютерів державними органами, а також установами та організаціями, які утримуються за рахунок державного бюджету" (зі змінами). Щодо серверного обладнання, ДСА України отримує інформацію щодо вартісних показників від ДП "Інформаційні судові системи" (далі – Підприємство), як адміністратора Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та інших інформаційних систем і сервісів судової влади. З метою здійснення аналізу стану використання додатково виділених коштів (для забезпечення першочергової потреби),	Висновки, зазначені в абзаці 3 сторінки 72 додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

-	———	розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня (суди та ТУ ДСА України) надсилають до ДСА України звіти про стан фактичного використання додатково виділених коштів на придбання засобів інформатизації. Крім того, ДСА України з метою аналізу технічних параметрів обладнання, придбаного протягом 2023-2024 років в частині відповідності технічним параметрам обладнання, на якому функціонують інформаційні системи і сервіси судової влади зібрано, узагальнено та забезпечено проведення аналізу спільно з Підприємством детальної формації, щодо відповідності придбаної розпорядниками бюджетних коштів техніки параметрам, визначеним Підприємством.	
54.	**Сторінка 72 (абзаци 1, 3) додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту:** **"Виконано частково.** … Не запровадження ДСА єдиного підходу до розподілу ресурсів призвело до нерівномірності у забезпеченні судів засобами інформатизації залежно від регіону. ".	Формування потреб судів в засобах інформатизації здійснюється відповідно до Порядку взаємодії між Державною судовою адміністрацією України та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня на всіх стадіях бюджетного процесу, затвердженого наказом ДСА України від 02.02.2018 № 38 (у редакції наказу ДСА України від 17.10.2024 № 230), (далі – Порядок). Так, Порядком визначено, що обсяг видатків розвитку визначається ураховуючи кількість наявного обладнання та предметів довгострокового користування та ступінь їх фізичного і морального зношення. Формування потреби у видатках розвитку, у тому числі на інформатизацію здійснюється головним розпорядником коштів з урахуванням пропозицій розпорядників коштів нижчого рівня. Відповідно до Порядку, потреба у видатках розвитку надається до департаменту фінансово-економічної діяльності, бухгалтерського обліку та звітності відповідальними структурними підрозділами ДСА України за напрямами їх діяльності. З метою визначення потреби в засобах інформатизації, ДСА України щоквартально збирає від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (судів, територіальних управлінь ДСА	Висновки, зазначені в абзаці 3 сторінки 72 додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

		України) інформацію про стан технічного забезпечення судів, шляхом надсилання листа до розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня. Після отримання від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня заповненої форми щоквартального звіту здійснюється узагальнення та аналіз отриманої інформації. Відповідальність за внесення достовірної інформації під час заповнення щоквартально звіту про стан технічного забезпечення судів засобами інформатизації несуть розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня. Під час формування пропозицій до Бюджетної декларації або формування показників бюджетного запиту, ДСА України здійснює розрахунок потреби в видатках розвитку для забезпечення судів засобами інформатизації на підставі щоквартального звіту про стан технічного забезпечення судів (останній звіт, який є на дату формування пропозицій). Основними чинниками, які впливають на розрахунок потреби є чисельність суддів та працівників апаратів судів, кількість будівель, кількість залів судових засідань, нарадчих кімнат, кімнат допиту свідків, кімнат для ознайомлення зі справами, кабінетів де розміщена служба діловодства (канцелярія), кількісний показник наявності засобів інформатизації, кількісний показник засобів інформатизації, які потребують списання (фізично зношене та морально застаріле). Володільцями зазначеної інформації є виключно розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня (суди та територіальні управління ДСА України).	
55.	**Сторінка 72 (абзаци 1, 4, 5) додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту:** **"Виконано частково.** … Неволодіння ДСА України інформацією щодо стану меблевого забезпечення судів було спричинено відсутністю нормативів	Наявність застарілих меблів не свідчить про бездіяльність ДСА України. Закупівля меблів здійснюється розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня в межах кошторисних призначень. У випадку надходжень відповідних обґрунтованих звернень ДСА України вживає заходи щодо виділення додаткового фінансового ресурсу на ці цілі. ДСА України в межах своїх законодавчо визначених функцій забезпечила планування, визначення потреб та організаційне	Висновки, зазначені в абзацах 1, 4, 5 сторінки 72 додаток 2 "Критерії аудиту та результати їх виконання" проєкту Звіту, пропонується відкоригувати, враховуючи надані коментарі.

	матеріально-технічного забезпечення та чітких вимог щодо необхідної кількості меблів і строків їх експлуатації. Як наслідок, більшістьмеблів у місцевих судах є застарілою або фізично зношеною. ДСА України вжила заходи щодо забезпечення судів альтернативними джерелами живлення, проте брак коштів на їх обслуговування та затримки з введенням в експлуатацію унеможливлювали їхнє фактичне використання.	керівництво процесом забезпечення альтернативними джерелами енергопостачання. Проблеми з відсутністю генераторів чи затримками їхнього введення в експлуатацію виникли через об'єктивні обмеження, в тому числі дії/бездіяльність розпорядників коштів нижчого рівня щодо введення їх в експлуатацію, а не через неналежне виконання ДСА своїх функцій.	- - -

Т. в. о. Голови Державної судової адміністрації України **Максим ПАМПУРА**